

Job

Okwu mmalite

¹ Otu nwoke aha ya bụ Job bi n'obodo Uz.* Nwoke a bụ Job bụ onye na-enweghị ịta ụta ọbụla, burukwa onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke ma na-agbara mmehie ọsọ.

² O muru umu ndi ikom asaa na umu agboghọ ato.

³ O nwere puku aturu asaa, na puku inyinya kamel ato, na ehi onuogugu ha di otu puku e jikoro abuo abuo, na nari inyinya ibu ise, na otutu ndi na-ejere ya ozi. O bu nwoke di ukwu karia ndi niile bi n'owuwa anyanwu.

⁴ Umu ya ndi ikom na-eme mmemme oriri na onu nu n'ubochi omumu ha n'ulo ha, nke obula n'ime ya n'usoro. Mgbe ha na-eme nke a, ha akpokwa umunne ha ndi nwanyi ato ka ha bia soro ha rie ma nukwaa.

⁵ Mgbe oge mmemme ndi ahụ gwusiri, Job na-akpokota umu ya doo ha nsọ. N'isi ututu ya, o na-achụ aja† nsure oku n'ihhi onye obula n'etiti umu ya. Echiche ya bu, "Ma eleghi anya, umu ya emehiela kochaa Chineke n'ime obi ha." Nke a bu ihe Job na-eme mgbe niile.

Onwunwa mbu biakwasiri Job

* **1:1** Job abughị onye Izrel, kama o bu onye Uz, obodo di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan. Jer 25:20 † **1:5** Onyeisi ezinaulo obula na-arụ oru di ka onye nchaja nye ezinaulo ya, tupu Onyenwe anyi e nye Mosis iwu banyere ihe ndi a.

⁶ Otu ụbọchị ụmụ Chineke bịaara igosi onwe ha n'ihu ONYENWE ANYỊ ma ekwensu sonyekwara ha bịa.

⁷ ONYENWE ANYỊ sịrị Ekwensu, “Ebee ka i si abịa?”

Ekwensu zara ONYENWE ANYỊ, “Site n'iwaghari n'ụwa na site n'igaghari ihu na azụ n'ime ya.”

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sịrị Ekwensu, “I leziela ohu m nwoke Job anya? Ọ dighị onye ọzọ nọ n'ụwa nke dika ya. Ọ bụ nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. Ọ bụ onye na-atụ egwu Chineke, na-adighị etinye aka ya n'ihe ojọọ ọbụla.”

⁹ Ekwensu zara ONYENWE ANYỊ sị, “Job ọ na-atụ Chineke egwu n'efu?”

¹⁰ Ọ bụ na ị gbaghị Job na ezinaụlọ ya na ihe niile o nwere ogige gburugburu n'akụkụ niile? I goziela ọrụ aka ya, nke mere na igwe ewu na atụrụ ya na igwe ehi ya jupụtara ebe niile.

¹¹ Ngwa, setipụ aka gị metụ ihe niile o nwere aka, ka ị hụ ma ọ gaghị abụ gị ọnụ.”

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ zara ekwensu sị ya, “Lee Job, jiri niile o nwere mee ihe ọbụla ị chọrọ, kama emetụkwala ndụ ya aka.”

Emesịa, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYỊ puo.

¹³ Otu ụbọchị, mgbe ụmụ Job ndị nwoke na ụmụnne ya ndị nwanyị zukorọ iri ihe oriri na inu ihe ọñuñu n'ulọ nwanne ha nwoke nke okenye.

¹⁴ Otu onye n'ime ndị na-eje ozi bịakwutere Job sị, “Mgbe ehi anyị na-akọ ọrụ na mgbe inyinya ibu anyị na-ata nri n'ebe di nso,

15 ndị Sheba‡ b́ara lúsoo anyị oḡu ma ch́koro ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndị oḡu gi, maobu naanị m bu onye gbaputara igwa gi.”

16 Mgbe o ka kpú okwu n’onu, onyeozí ozo gbatara kwuo si, “Okú Chineke zitere sitere na mbara eluigwe daa rechapu igwe aturu na ndi ohu niile. O bu naanị m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere.”

17 Mgbe onye nke ahú no na-ekwu okwu, onyeozí ozo batara kwuokwa si, “Ndi agha ndi Kaldia§ kere onwe ha uzo ato biakwasí inyinya kamel gi niile, dota ha n’agha, kpuru ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi niile gbalaa. O bu naanị m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere.”

18 Mgbe o kpú okwu ya n’onu, onyeozí ozo batakwara kwuo si, “Umú gi ndi ikom na ndi inyom no n’ulo nwanne ha nke okenye na-eri na-anu,

19 na mberede, oke ifufe di ukwu nke si n’ozara feere tie akuku ano nke ulo ahú, mee ka o dakwasí ha. Ha niile nwuru, ma o bukwanaanị m gbaputara igwa gi ihe mere.”

20 Mgbe Job nuru ihe ndi a, o sitere n’ebe o no bilie oto, dowaa uwe ya, kpuchaa agiri isi ya, o dara n’ala ma kpo isi ala,

21 kwuo si:

“Oto ka m gba mgbe m si n’afu nne m puta
n’onodu igba oto ka m ga-eji laghachikwa.

‡ 1:15 Ha bu ndi na-agahari site n’otu ebe gaa ebe ozo na-azu umu anumanu. Ebe obibi ha bu na ndida Arebia. § 1:17 Ha bu ndi na-ebi n’ozara Mesopotamia, na-agahari izu umu anumanu, ma mesie buru ndi biiri n’ala Babilon mee ka o ghoo alaeze.

ONYENWE ANYỊ nyere ihe niile, ONYENWE ANYỊ ewerekwala ihe niile, ka aha ONYENWE ANYỊ buru ihe a goziri agozi.”

²² N’ime ihe ndi a niile, Job emehieghi site n’ibo Chineke ebubo ime ihe ojoo.

2

Onwunwa nke abuo

¹ Ubochi ozokwa, umu Chineke biakwa igosi onwe ha n’ihu ONYENWE ANYI. Ekwensu sonyekwaara ha ozoo biakwa igosi onwe ya n’ihu ya.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jukwara ekwensu ajuju si, “Ebee ka i si abia?”

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, “Site n’iwaghari n’uwa na site n’igaghari ihu na azu n’ime ya.”

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị ekwensu, “I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ozoo di n’uwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n’ihe ojoo obula. O ka jidekwara izuoke ya, n’agbanyeghi na i kpaliri m imegide ya ka m laa ya n’iyi mgbe o na-adighi ihe o mere.”

⁴ Ekwensu zaghachiri ONYENWE ANYI, “Akpukpo anu ahụ lara akpukpo anu ahụ; mmadu ga-enye ihe niile o nwere n’onodu ndu ya.

⁵ Setipu aka gi metu akpukpo anu ahụ ya na okpukpu ya, o ghakwaghi i bu gi onu n’ihu gi.”

⁶ ONYENWE ANYI sirị ekwensu, “Lee, o no n’aka gi. Kama i ghaghi idebe ndu ya.”

⁷ Mgbe ahụ, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo. O were onya ojoo na-egbu mgbu tie Job, site n'obo ukwu ya ruo n'opi isi ya.

⁸ Job tuturu mpekele ite wara awa, jiri ya na-ako onwe ya oko n'ahu, ma dinara n'ebe e kpokotara ntu.

⁹ Nwunye ya siri ya, "I ka na-eguzo n'izuoke gi? Bu Chineke onu, nwuo."

¹⁰ Ma o zara, "I na-ekwu okwu dika otu n'ime ndi inyom nzuzu. Anyi ga-anata ihe oma site n'aka Chineke, hapu inata ihe ojoo?"

Ma n'ime nsogbu a niile, Job emehieghi site n'ikwu okwu ojoo obula.

Ndi enyi Job ato

¹¹ Mgbe ndi enyi Job ato, Elifaz* onye Teman, Bildad onye Shua na Zofa onye Neama, nuru banyere nsogbu niile dakwasiri ya, ha biliri ije site n'ulo ha, ha zokotara site na nkwekorita iga nonyere ya na ikasi ya obi.

¹² Mgbe ha huru ya site n'ebe di anya, ha amataghi ya, ha weliri olu bido iti mkpu akwa, dokaa uwe ha yi n'ahu ha, kporo aja kpokwasi onwe ha n'isi.

¹³ Ha sooro Job nodu n'ala ubochi asaa, ehie na abali. O dighi onye gwara ya okwu n'ih na ha huru otu ihe mgbu ya si di ukwu.

3

Okwu Job

* **2:11** O bu onye si n'agburu Edom, n'obodo Teman.

- 1 N'ikpeazu, onye kwuru okwu bu Job n'onwe ya. O kwuru okwu buo ubochi a muru ya onu.
- 2 Job siri:
- 3 "Ka ubochi ahụ amuru m buru ubochi lara n'iyi;
ya na abali ahụ e kwuru si, 'Aturu ime nwa nwoke.'
- 4 Ubochi ahụ, ka o ghoo ochichiri:
ka Chineke site n'elu ghara iju ase ya;
ka ihè gharakwa imukwasi ya.
- 5 Ka ochichiri na onyinyo onwu gbara ubochi ahụ dika ubochi nke aka ya,
ka igwe ojii kpuchigidekwa ya,
ka ochichiri kpuchie ya n'ebe o di ukwu.
- 6 Abali ahụ, ka oke ochichiri kpuchie ya,
ka a kachapu ya, ka o hapu ibukwa ubochi a ga-aguko ya na ubochi ndi ozo n'afọ,
ka o ghara dika otu ubochi nke na-adi n'onwa.
- 7 Ka abali ubochi ahụ buru ubochi togboro n'efu,
ka a ghara inu mkpu onu obula n'ime ya.
- 8 Ka ndi ahụ na-abu ubochi onu buo ubochi ahụ onu,
bu ndi ahụ jikeere ikpote Leviatan.*
- 9 Ka kpakpando ututu ya gbaa ochichiri,
ka o lee anya ihè na-efu,
ka o ghara ihu mgbubere anya nke chi obubo,
- 10 n'ihia na o mechighi akpanwa nne m,
i zonarika anya m nsogbu.

* 3:8 Anu ojojo di ukwu bi n'osimiri

- 11 “Gịni mere m ji hapu inwu mgbe ahụ nne m
muputara m,
kubie ume mgbe m si n’ime akpanwa putā?
- 12 Gịni mere ikpere ji diri inabata m?
Gịni mere ara ji diri i ji zuo m?
- 13 N’ihi na ugbo a, agara m idina n’udo;
agaara m anọ n’ura na izuike,
- 14 mu na ndi eze na ndi ochichi nke uwa,
ndi rukwaara onwe ha ebe obibi di iche iche
nke togbooro n’efu ugbo a,
- 15 mu na umu ndi ikom eze, ndi nwere olaedo,
ndi jikwa olaocha kpojuo ulo ha.
- 16 O bu gini mere e zofughi m n’ala dika
nwantakiri a mukworo amukwo,
dika nwa ohuru nke na-ahughi ihè nke
ubochi anya?
- 17 N’ebe ahụ ka ndi na-emebi iwu na-akwusi
iweta ogbaaghara,
n’ebe ahụ ka ndi ike gwuru na-ezu ike.
- 18 Ebe ahụ ka ndi no n’agbu na-enwere onwe ha,
ha adighi anukwa iba mba nke ndi na-eji
aka ike achi ha.
- 19 Ebe ahụ ka ndi ukwu na ndi nta no;
ebe ahụ kwa ka ohu na-enwere onwe ya
kpamkpam site n’aka onye nwe ya.
- 20 “N’ihi gini ka e ji enye ndi no n’onodu nhuju
anya ihè?
Gini bu uru ndu nye onye mkpuruobi ya
juputara n’ihe ilu?
- 21 Gini bu uru ya nye ndi na-echere onwu ma o
dighi abia,

- ee, ndị na-achọsi ọnwu ike karịa akụ e zoro ezo,
- 22 ndị juputara n'ọnu,
na-anụrị ọnu mgbe ha rịdaruru n'ili?
- 23 Gini mere e ji enye mmadu ndu;
bu onye ahụ ụzọ ya zoro ezo,
onye Chineke mechibidoro ụzọ?
- 24 N'ihì na ìma ọsụ aghọla ihe oriri m kwa ụbọchị;
isụ ude m na-awuputakwa dika mmiri.
- 25 Ihe m turu egwu ya abiakwasila m,
ihe m turu ụjọ ya bu ihe biakwasiri m.
- 26 Enweghi m udo, anokwaghi m juu,
enweghi m izuike, naani ogbaaghara.”

4

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye obodo Teman zara Job si:
- 2 “Iwe ọ ga-ewe gi ma ọ buru na mmadu agwa gi okwu?
Onye kwanu nwere ike ino n'ebe a hapu ikwu okwu?
- 3 Lee ka i siri nye otutu mmadu ndumodu,
na ka i si mee ka ndi na-ada mba nwee ume.
- 4 Okwu onu gi aburu la ihe igbaume nye otutu mmadu,
i buru la igbaume nye ndi ikpere ha na-ama jijiji.
- 5 Ma leenu ugbu a, nsogbu abiakwasila gi, i buru la onye na-ada mba;
nsogbu etiel a gi aka, i na-ama jijiji.

- 6 Egwu i na-atụ Chineke o gaghi abụ ihe igbaume
nye gi,
izi ezi nke ndu gi aburukwa olileanya gi?
- 7 “Chee echiche ugbo a! Onye, bu onye aka ya di
ocha, nke a larala n’iyi?
Ebee ka i huru ka e bibiri ndi na-eme ihe ziri
ezi?
- 8 Dika m si hu ya, ndi na-agma ajo ihe dika
mkpuru na ndi na-aku okwu na uka
na-aghota ya dika ihe ubi.
- 9 Chineke na-ala ha n’iyi site n’ume o na-
ekuputa.
O na-esitekwa n’oke iwe ya repia ha.
- 10 Odum nwere ike gbo uja, maobu bigbo,
ma eze odum di ike ka a gbajisiri.
- 11 Oke odum na-ala n’iyi site na-enweghi ihe o
dogbutara,
umu nne odum niile ka a na-achusa.
- 12 “E mere ka okwu rute m n’uzo nzuzo,
nti m nuru ya n’igba izu.
- 13 N’ime nkuja nke oke nro nke abali,
mgbe oke ura na-adakwasu umu mmadu,
- 14 oke ujo na ahụ ima jijiji dakwasiri m,
meekwa ka okpukpu niile di n’ahụ m maa
jijiji.
- 15 Otu mmuo sitere n’ihu m gafee.
O buladi aji di m n’ahụ guzochara oto n’ihi
ujo.
- 16 O kwusiri;
ma apughi m ikọ ihe o bu.
Onyinyo guzoro n’anya m,

- anụrụ m olu dị nro, nke kwuru si:
- 17 'Mmadụ efu ọ nwere ike bụrụ onye ezi omume
karịa Chineke?
Ọ bụladị nwoke dị ike, ọ puru idi ọcha n'obi
karịa Onye kere ya?
- 18 Ọ bụrụ na Chineke adighi atukwasi ndi ozi ya
obi,
ọ bụrụ na ọ na-ebo ndi mmụọ ozi ya ebubo
imejọ ihe,
- 19 ọ ga-esi ańaa ghara ibo ndi bi n'ụlọ ụrọ ebubo
karịa,
bụ ndi ntọala ha di n'aja,
ndi nke a na-azọpịa ngwangwa dika nla.
- 20 Site n'ututu ruo n'anyasi, a na-etipiasị ha:
ha na-ala n'iyi ruo mgbe ebighi ebi, ihe niile
a na-agakwa dika o si aga.
- 21 Ọ bụ na-eholiteghị eriri ụlọ ikwu ha elu,
mee ka ha nwụọ na-enweghị amamihe?'

5

- 1 "Kpọọ oku ma i chọọ, ma onyekwanụ ga-aza gi?
Ole ndi di nsọ i ga-agbakwuru?
- 2 Oke iwe na-egbu onye nzuzu,
ekworo na-egbu onye na-enweghị uche.
- 3 Mụ onwe m ahụla onye nzuzu ka ọ na-agba
mgborogwu,
mana mberede, aburū ụlọ ya ọnu.
- 4 Ụmụ ya na-anọpụ anya site n'ebe nchebe di,
a na-azọpịa ha n'ọnu ụzọ ama, ọ dikwaghị
onye na-anaputa ha.
- 5 Onye agụụ na-agụ na-eripia ihe o wetara n'ubi;

- ọ na-ewere ihe ubi ndị a ọ bụladị site n'etiti
 ogwu;
 akunuba ya ka onye akpịrị na-akpọ nkụ ga-
 achuso.
- 6 N'ihị na ọnọdu ojoọ adighi esite n'ala puputa,
 ma ọ bụkwanụ nsogbu adighikwa esite n'ala
 walite.
- 7 Kama, a muru mmadu nye nsogbu,*
 dika ire oku si esite n'oku a kwanyere na-
 amali elu.
- 8 “Ma ọ buru na m bu gi, m ga-ekpesara Chineke;
 ya ka m ga-akosara ihe niile.
- 9 N'ihị na Chineke na-arụ ọrụ itunanya kari
 nghota,
 ọrụ ebube nke a na-apughị iguta onu.
- 10 Ọ bu ya na-enye elu uwa mmiri ozuzo,
 ma na-ezigakwa mmiri n'ubi niile.
- 11 Ọ na-ebuli ndi di ala elu,
 na-emekwa ka ndi na-eru uju no n'ebe a na-
 echebe ha.
- 12 Ọ na-emebi nzube niile nke ndi aghugho,
 ka aka ha ghara imezu ihe ha zubere.
- 13 Ọ na-ejide ndi oke amamihe n'aghugho ha
 niile,
 mee ka atumatu ndi aghugho buru ihe e
 kpochapuru.
- 14 Ọchichiri na-abiakwasị ha n'oge ehie,
 n'etiti ehie ha na-asọ isi dika ndi no
 n'ochichiri nke abali;
- 15 Ọ na-azoputa ndi mkpa na-akpa, site na mma
 agha di ha n'onu,

* 5:7 14:1

- ọ na-anapụtakwa ha site n’aka ndị dị ike.
 16 Ya mere, ndị ogbenye na-enwe olileanya,
 ikpe ezighị ezi na-emechikwa ọnụ ya.
- 17 “Ngọzi na-adiri mmadu ahụ Chineke na-adọ
 aka na ntị;
 ya mere, ajula ido aka na ntị nke Onye pụrụ
 ime ihe niile.
- 18 N’ihi na ọ na-etihia mmadu ahụ ma na-
 ekechikwa ọnya ha;
 Ọ na-eti mmadu ihe, ma aka ya na-agwọkwa.
- 19 Ọ ga-anaputa gi site n’uzo nsogbu isii,
 mee ka ihe ojoo hapu irute gi na nsogbu nke
 asaa.
- 20 Ọ ga-echebe gi ka i hapu inwu n’oge unwu;
 chebekwa gi ka mma agha hapu imetu gi
 n’oge agha.
- 21 I ga-abu onye a na-echebe site na nkwuto nke
 ire ndi ga-ekwuto gi.
 I gaghị atukwa egwu mgbe mbibi biara.
- 22 I ga-achi ochi n’oge unwu na n’oge mbibi,
 i gaghị atukwa egwu ajo anu ohia di iche
 iche.
- 23 N’ihi na gi na nkume niile di n’ohia ga-agba
 ndu,
 gi na anu ohia ga-anokwa n’udo.
- 24 I ga-amata na ulo ikwu gi di n’udo;
 i ga-aguko ihe niile i nwere choputa na o
 nweghi nke na-efu efu.
- 25 I ga-amata na umu gi ga-adị otutu,
 matakwa na umu umu gi di ukwuu
 n’onuogugu dika ahia di n’ala.
- 26 I ga-aba n’ili gi mgbe i mere nnoo ezigbo agadi,

dịka ọka a ghorọ mgbe oge ya ruru.

²⁷ “Anyị enyochaala ihe a, hụ na ọ bụ eziokwu.
Ya mere nūrụ ya, ma jiri ya ruọ ọrụ na ndụ
gị.”

6

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara si:
² “A sịkwari na a puru itụ ihe mgbu m
ya na nhuju anya m niile n’elu n’ihe otutu!
³ Ọ ghaghị idi arọ karịa aja di n’onu mmiri otutu
osimiri,
nke mere okwu m ji ada ike ike.
⁴ Akụ Onye puru ime ihe niile gbara di n’ime m;
mmuo m na-anukwa nsi di na ha;
ihe egwu Chineke edoola onwe ha n’usoro
imegide m.
⁵ Inyinya ibu ohia o na-akwa akwa mgbe o nwere
ahihia o na-ata,
ka oke ehi o na-akwa akwa mgbe ihe oriri ya
di?
⁶ A na-eri nri na-adighi utu ma e etinyeghi ya
nnu,
ka o nwere utu di na eso okwuru?
⁷ A juru m imetu ya aka,
n’ihi na nri di otu a na-eme ka m daa oria.
⁸ “O, asi nnoo na a ga-emere m ihe m na-ario,
na Chineke ga-enye m ihe m na-atu anya ya.
⁹ Obuladi ka Chineke kwe igwepia m
ka o topu aka ya, bipu ndu m.
¹⁰ Mgbe ahụ, aga m enwe nkasiobi a,

wulikwaa elu* n'ime ihe mgbu na-adigide,
na o nwebeghi oge obula m gonariri okwu
nke Onye ahụ dị nsọ.

- 11 “Ike gini ka m nwere, na m ga-anogide na-
enwe olileanya ndu?
Oganihu gini di, na m na-anogide na-enwe
ndidi?
- 12 O ga-abu na m nwere ike nkume?
Ka anu ahụ m o bu bronzo?
- 13 O ga-abu na m nwere ike inyere onwe m aka,
ugbu a, e siterela n'ebe m no wezuga nzube?
- 14 “Onye obula n'ejichi ebere site n'ebe enyi ya
no
na-agbakuta egwu Onye puru ime ihe niile
azu.
- 15 Ma umunna m bu ndi a na-ekwesighi idabere
na ha,
dika iyi mmiri na-ako, dika iyi nke na-etofe
onu ya,
- 16 nke na-eji ojii n'ihhi mkpuru mmiri iyi,
nke unyi juputara n'ihhi mgbaze nke mkpuru
mmiri iyi.
- 17 Nke na-akwusi isoputa n'oge okochi,
nke na-ata ata n'ihhi okpomoku.
- 18 Ndi ije na-atughari site n'okporozo ije ha.
Ha na-arigo n'ala akoro si otu a laa n'iyi.
- 19 Ndi ije si Tema na-ele anya mmiri,
otu a kwa ndi ahia Sheba na-ele anya
n'olileanya.

* **6:10** Maabu, *nwekwa onu*

- 20 Obi mgbu na-ejide ha n'ihì na ha nwere
ntụkwasi obi,
ha b́iàrutere ebe ahụ, buru ndi emenyere
ihere.
- 21 Ma ugbu a, unu egosila na unu abaghì uru,
unu ahula ihe na-eyi egwu ma ujo ejidela
unu.
- 22 O nweela mgbe m siri unu, 'Nyenu ihe obula
n'onodu m,
sitenu n'akunuba unu kwuo ugwo igbaputa
m,
- 23 gbaputanu m n'aka ndi iro,
maobu naputanu m n'aka ndi na-enweghi
obi ebere'?
- 24 "Zienu m ihe ga-eme ka m mechie onu,
gosi m ebe m si mejo.
- 25 Eziokwu na-egbu mgbu n'obi!
Ma ginì ka iru uka unu na-eweputa?
- 26 I chorò idozi okwu onu m?
Si otu a mee ka okwu onye ike gwuru gho
ikuku efu?
- 27 Unu nwere ike ife nza n'isi onye na-enweghi
nna,
ma refukwaa enyi unu.
- 28 "Lezie m anya nke oma,
o di unu ka m nwere ike ilegide unu anya
gwa unu okwu ugha?
- 29 Kwusinu ihe unu na-eme. Unu abula ndi na-
eme ihe na-ezighi ezi,
tuleenu ihe unu na-eme, n'ihì na ezi omume
m ka guzosiri ike.
- 30 O di ihe ojo si n'egbugbere onu m abuo puta?

O bụ na ọ́nụ m apughị ichọputa nzube iro?

7

- ¹ “Ndu mmadu n’uwa o bughị ogo na mgbá?
 Ụbọchị ya o dighị ka ụbọchị onye e goro
 ọrụ?”
- ² Dika ọhụ na-eche mgbe anyanwụ ga-ada,
 maobu dika onye e goro ọrụ si ele anya
 ugwo ọrụ ya,
- ³ otu a ka e si kenye m otutu onwa nke obi uto
 na-adighi n’ime ya,
 nakwa abali nhuju anya di n’ime ya.
- ⁴ Mgbe m na-edina ala, ana m asi, ‘Olee mgbe m
 ga-ebili?’
 Abali na-eseti onwe ya, n’ihi ya, m na-anọ
 na-atughari onwe m tutu chi aboo.
- ⁵ Lee na anu ahụ m juputara n’ikpuru, na
 akpukpo;
 anu ahụ m etiwasi ala juputa n’onyá.
- ⁶ “Ụbọchị nke ndu m na-agabiga ngwangwa
 kariá ihe eji akpa akwa nke okpa akwa,
 ha na-agwucha na-enweghi olileanya obula.
- ⁷ O Chineke cheta na ndu m bu naani otu
 nkuume;
 anya m abuo agaghị ahukwa onu ozo.
- ⁸ Anya na-ahụ m ugbu a agaghị ahukwa m ozo;
 unu ga-achọ m ma unu agaghị a hụ m ozo.
- ⁹ Dika igwe ojii si efufusi ma na-agbasa,
 otu a ka o diri onye na-arida n’ime ili o naghị
 ariputakwa.
- ¹⁰ E, o naghị aloghachikwa n’ulo ya ozo;

ebe ya agaghị amakwa ya ọzọ.

- 11 “Ya mere agaghị m emechi ọnu;
aga m ekwuputa n’ihi ihe mgbu dị m n’ime
mmụọ.
Aga m eme mkpesa n’ihi ihe ilu dị m n’obi.
- 12 A bụ m oke osimiri, maọbụ anụ ukwu dị
n’ogbu osimiri,
nke mere i ji eche m nche?
- 13 Mgbe m chere na ihe ndina m ga-akasi m obi,
maọbụ na oche izuike m ga-ewepụ ntamu m,
- 14 n’agbanyeghi na i na-eji nrọ menye m egwu
werekwa ihu ọhụ mee ka m maa jijiji,
- 15 ya mere, ahoro m i bụ onye a togburu atogbu
na onwụ,
kari inwe ụdị ahụ m nke a.
- 16 Ana m asọ ndụ m oyi; agaghị m adi ndụ ruo
ebighi ebi.
N’ihi ya, hapụ m ka m nooro onwe m, n’ihi
na ubochi ndụ m enweghi isi.
- 17 “Gini ka mmadu bu i ji na-agu ya dika ihe,
i ji na-elenye anya n’ihe gbasara ya,
- 18 i ji na-enyocha ya ututu niile,
ma na-anwale ya mgbe mgbe?
- 19 I gaghị elepu anya gi site n’ebe m no,
maobu hapu m ka m nooro onwe m loda asu
mmiri?
- 20 O buru na m emehiela, gini ka m mere megide
gi,
gi onye na-ahu ihe niile anyi na-eme?
Gini mere i ji elekwasi m anya?
Aburula m ibu arọ nye gi?

21 Ọ bụ na i nweghị ike ịgbaghara m njehie m,
 ma bupụ mmehie m?
 N'ihì na oge ọnwụ m eruola nso, e, oge a ga-eliba
 m n'aja, ma m nwụọ.
 Mgbe ahụ ị ga-achọ m, ma ị gaghị ahụkwa
 m anya ọzọ, n'ihì na agaghị m adịkwa."

8

Okwu Bildad

1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zaghachiri si:
 2 "Ruo ole mgbe ka i ga na-ekwu okwu dị otu a?
 Okwu ọnụ gị bụ naanị ifufe dị ike.
 3 Chineke ọ na-ekpe ikpe na-ezighị ezi?
 Onye pụrụ ime ihe niile ọ na-eme ka ihe ziri
 ezi gbagọọ agbagọ?
 4 Mgbe ụmụ gị mehiere megide ya,
 o weere ha nyefee n'ikpe ọmụma kwesiri
 mmehie ha.
 5 Ma ọ bụrụ na i ga-achọsi Chineke ike,
 rịọ Onye pụrụ ime ihe niile,
 6 ọ bụrụ na ị bụ onye dị ọcha n'obi na onye ụzọ
 ya ziri ezi,
 ọ bụladị ugbu a, ọ ga-agbachitere gị
 weghachi gị n'ọnọdụ ịbụ ọgaranya gị.
 7 Ọ bụ ezie, na mmalite gị nwere ike ịdị ala,
 ma ụbọchị ikpeazụ gị ga-adị elu.
 8 "Juọ ọgbọ ndị gara aga
 ma chọputa ihe ndị bụ nna ha chọputara.
 9 N'ihì na anyị onwe anyị bụ ndị a muru naanị
 ụnyaahụ, ndị ọ dighị ihe ha maara.
 Ụbọchị ndụ anyị n'ụwa dika onyinyo.

- 10 Ọ bụ na ha agaghị agwa gị ma kuziekwara gị ihe?
 Ọ bụ na ha agaghị esite na nghọta kwuo okwu?
- 11 Ahịhịa papiroṣ o nwere ike ito n'ebe apịti na-adighi?
 Ahịhịa riidi ọ ga-eto n'ebe mmiri na-adighi?
- 12 N'ihị na mgbe ha ka na-etoputa etoputa, mgbe a na-egbubibeghi ha,
 ha na-ebu ahịhịa ndi ọzọ ọzọ kponwuọ.
- 13 Nke a bụ oke ndi na-echefu Chineke,
 otu a kwa ka olileanya nke onye na-amaghị Chineke si ala n'iyi.
- 14 Ihe ọ tųkwasiri obi bụ ihe na-awa awa;
 ihe mgbakwasị ụkwu ya bụ akwu udide.
- 15 Ọ buru na ọ dabere na ya, ọ ga-etibi;
 ọ buru na o jide ya aka, ọ ga-adobikwa.
- 16 Ọ di ka ahịhịa ubi a na-agba mmiri nke oma n'ubi a gbara ogige, nke anwu na-amukwasị,
 nke ome ya na-awasa ruo akuku niile nke ogige ahụ.
- 17 Mgborogwu ya tųhiri gburugburu nkume ndi di n'ubi ahụ,
 ma na-achokwa onodu n'etiti nkume ndi a.
- 18 Ma mgbe e si n'onodu ya hopu ya,
 ebe ahụ na-agonarikwa ya, na-asị,
 'Ahutubeghi m gi.'
- 19 N'ezie, ndu ya na-akponwu,
 site n'ala ahụ ahịhịa ndi ọzọ na-etoputakwa.
- 20 "N'ezie Chineke anaghị agbakuta onye ọzọ ya ziri ezi azu,

- maobụ gbaa aka onye ajoy omume ume.
- 21 O ga-eme ka onụ gi juputa n'ochi.
O ga-eme ka mkpu onụ si n'egbugbere onụ gi puta.
- 22 Ndi iro gi ka a ga-eyikwasị ihere di ka uwe, ebe obibi nke ndi na-emebi iwu agaghi adikwa."

9

Okwu Job

- 1 Job zara si:
- 2 "N'ezie, amaara m na ihe ndi a bu eziokwu. Ma mmadu di ndu o ga-esi anaa gosi na ya bu onye aka ya di ocha n'ihu Chineke?
- 3 O buru na Chineke ekpebie iju mmadu ajuju, ebee ka mmadu ahụ no nke nwere ike iza o buladi otu n'ime ajuju di iche iche Chineke ga-aju ya?
- 4 Amamihe ya di ukwuu, ike ya sara mbara, onye guzogidere ya ma hapu imeru ahụ?
- 5 O na-enughari ugwu ukwu ma ha adighi ama nke a, na-akwatụ ha n'iwe ya.
- 6 O na-enugharikwa uwa site na ntala ya, mee ka ogidi ya maa jijiji.
- 7 O na-agwa anyanwu okwu mee ka o kwusi icha; o na-emenyu ihè kpakpando na-enye.
- 8 Naani ya gbasara mbara eluigwe, o na-agakwa ije n'elu ebili mmiri nke oke osimiri.
- 9 O bu ya mere kpakpando Bīaa, na Orion

- na Pleiades, na kpakpando niile nke ndịda eluigwe.
- 10 Ọ na-arụ ọtụtụ ọrụ ebube nke mmadụ na-enweghị ike ịghọta, ihe ịrịbama nke ọnụ na-enweghị ike ịgụta.
- 11 Mgbe ọ na-esi n'akụkụ m agafe, enweghị m ike ihu ya, mgbe ọ na-agabiga, adighi m amata na ọ bu ya.
- 12 Ọ buru na ọ punara ihe, onye na-akwusi ya? Onye kwa puru iju ya si, 'Gini ka i na-eme?'
- 13 Chineke adighi eme ka iwe ya laghachi, ọbuladi ndi inyeaka Rehab, ruru ala n'ukwu ya.
- 14 "Onye kwanu ka m bu, m ga-eji nwee ike iguzo n'ihu ya iju ya ajuju, maobu mu na ya irurita uka?"
- 15 N'agbanyeghi na aka m di ocha, apughi m isa ya okwu; kama m ga-ario onye ikpe m ka o mere m ebere.
- 16 A sikwari na m kpoo ya oku, o za m, ekwenyeghi m na o ga-ege m nti.
- 17 Ọ ga-eji oke ifufe tirie m, meekwa ka ihe mgbu m baa uba na-enweghi ihe butere ya.
- 18 Ọ gaghị ekwe ka iku ume m loghachi kama ọ ga-eji iru uju kpuchie m.
- 19 Ọ buru ihe e ji ike eme, lee na ọ di ike nke ukwuu! Ọzo ọ buru n'ikpe ziri ezi, onye puru iguzogide ya.

- 20 A sịkwari na aka m di ọcha, ọnu m ga-ama m ikpe;
 ọ buru na abụ m onye na-enweghi ita uta, ọ ga-agu m n'onye ikpe mara.
- 21 “Ọ bu ezie na abụ m onye ikpe na-amaghi ejighi m onwe m kporo ihe;
 n'ezie ana m eleda ndu m anya.
- 22 Otu ihe ahụ ka ọ bu; n'ihu ya ka m ji asi,
 'Ọ na-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n'iyi.'
- 23 Mgbe ipia utari wetara onwu mberede,
 ọ na-achi enweghi olileanya nke ndi na-enweghi ihe ha mere ochi.
- 24 Mgbe ala dabara n'aka ndi na-emebi iwu,
 ọ na-ekpuchi ndi okaikpe anya.
 Ọ buru na ọ bughị ya na-eme ya, onye kwanu bu onye ahụ na-eme ya?
- 25 “Ubochi ndu m di gara gara kari onye ogba oso;
 ha na-agafekwa na-ahutughi onu anya.
- 26 Ha na-agafe dika ugbo mmiri papiros,*
 dika mgbe ugo na-efeda ngwangwa ijide anu ọ ga-eri.
- 27 Ọ buru na m si, 'Aga m echefu mkpesa m, aga m agbanwe ihu m, nwee ihu ochi.'
- 28 Nsogbu m niile ka na-atu m egwu
 n'ihu na amara m na i gaghị ewere m dika onye aka ya di ọcha.
- 29 Ebe m burij onye ikpe mara,

* 9:26 Ọ bu n'Ijpt ka a na-eji ahijia papiros aru ugbo epeepe.
 Opu 2:3

- n'ihì gịnì ka m jì na-adọgbu onwe m n'efu?
 30 A sịkwari na m jiri ncha saa ahụ m
 werekwa soda saa aka m abụọ,
 31 ị ga-enuba m n'olulu apịti
 nke puru ime ka uwe m yi n'ahụ m kpọọ m
 asị.
- 32 “Ọ bughị mmadu efu dika m nke m ga-aza ya,
 ka anyi abuo kporitaa onwe anyi ikpe
 n'uloikpe.
- 33 A sịkwari na e nwere onye odozi okwu n'etiti
 mu na gi,
 onye ga-ebikwasị anyi abuo aka ya,
 34 onye ga-ewepu mkpara Chineke site n'ebe m
 no,
 ka oke egwu ya gharakwa itu m ozo.
- 35 Mgbe ahụ ka m ga-ekwu okwu na-atughị ya
 egwu;
 ma ka o di ugbu a o dighi ihe m nwere ike
 ime.

10

- 1 “Ike idi ndu agwula m.
 Hapunu m ka m kwuo ihe di m n'obi,
 kwuputa ya dika obi ilu nke mkpuruobi m
 si di.
- 2 Ihe m ga-agwa Chineke bu nke a: Aputala maa
 m ikpe,
 kama gwa m ihe mere i ji ama m ikpe.
- 3 O di gi mma n'obi imegbu m,
 si otu a leda oru aka gi anya,
 mgbe i na-anabata atumatu nke ndi na-
 emebi iwu?

- 4 I nwere anya nke anụ ahụ?
I na-ahụ ụzọ dika mmadụ si ahụ?
- 5 Ụbọchị nke gi, ha dika nke ndị nwere anụ ahụ,
ka afọ nke gi, ha dika nke mmadụ dị ike?
- 6 Nke ga-eme na i na-achọputa ikpe ọmụma m
ma nyochaa mmehie m?
- 7 Ọ bụ ezie na i maara na ikpe amaghị m,
na ọ dighị onye pụrụ inaputa m site n'aka
gi.
- 8 “Ọ bụ aka gi kpụrụ m kee m.*
Ọ ga-atugharia ugbo a bibie m?
- 9 Cheta na i kpụrụ m dika ụrọ.
I ga-eme ka m laghachi n'aja ọzọ?
- 10 Ọ bụ na i wupughị m dika mmiri ara ehi
mee ka m kpụkọta dika mmiri ara rahurū
arahū?
- 11 Yikwasị m akpụkpọ ahụ na anụ ahụ,
werekwa ọkpụkpụ na akwara kpaa m dika
uwe?
- 12 I nyere m ndụ gosikwa m obioma gi,
n'idi mma gi chebekwara mmụọ m.
- 13 “Ma nke a bụ ihe i zoro n'ime obi gi,
amakwa m na ọ bụ ihe di gi n'uche.
- 14 Ọ burū na m mehiere, i ga na-ele m anya,
i gaghị ekwe ka m ghara ita ahūhū n'ih
mmehie m.
- 15 Ọ burū na ikpe mara m, ahūhū na-adiri m!
A sịkwari na aka m di ọcha, apughị m iweli
isi m elu
n'ih na ejuputara m n'ihere,

* 10:8 Abụ 119:73; 139:13

- bụrụkwa onye e mibara n'ime nsogbu m.
- 16 O bụrụ na m welie m isi elu, dika o dum i ga-eji nwayo na-eso m n'azu ma werekwa ike gi di egwu megide m.
- 17 I na-eweta ndi ama o huru megide m, mee ka iwe gi baa uba n'ebe m no; i na-eme ka ndi agha gi na-abiakwute m, otu n'elu ibe ya dika ebili mmiri.
- 18 "Gini mere i ji weputa m site n'afọ nne m? O gaara aka m mma inwu tupu anya obula ahụ m.
- 19 A sikwari na amuputaghi m maobu na e sitere n'afọ nne m buba m n'ime ili!
- 20 Ubochi ndu m o dighi ole na ole? Si n'ebe m no wezuga onwe gi ka m nwetu onu nwa mgbe nta,
- 21 tupu m hapu laa n'ala ochichiri na onyinyo nke onwu ebe m na-agaghi esi putakwa.
- 22 N'ala nke oke ochichiri, ala nke onyinyo onwu, nke usoro na-adighi, ebe obuladi ihè dikwa ka ochichiri."

11

Okwu Zofa

- ¹ Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
- ² "O dighi nzaghachi diiri otutu okwu niile ndi a?
A ga-agu onye ekwurekwu a dika onye ikpe na-amaghi?"

- 3 Okwu efu gị ndị a ha ga-eme ka mmadụ gba nkịtị?
 Ọ bụ na ọ dighị onye ga-abara gị mba mgbe ị na-akwa emo?
- 4 Ị na-asị Chineke, 'Okwukwe m enweghị ntụpọ, adịkwa m ọcha n'anya gị.'
- 5 Ọ ga-adị m nnọọ mma ma a si na Chineke ga-ekwu okwu,
 na ọ ga-asaghe egbugbere ọnụ ya imegide gị.
- 6 Kpugheere gị ihe nzuzo niile nke amamihe, n'ihi na ezi amamihe nwere akụkụ abụọ.
 Mara nke a: Chineke echefuola ụfọdụ mmehie gị.
- 7 "I nwere ike ịchọpụta ihe omimi Chineke?
 I nwere ike inwapụta nsọtụ nke Onye pụrụ ime ihe niile?"
- 8 Ha dị elu karịa eluigwe, gịni ka ị pụrụ ime?
 Ha dị ogbu karịa ala ili, gịni ka ị pụrụ ịma?
- 9 Ọtụtụ ha dị ogologo karịa ụwa,
 dị obosara karịa oke osimiri.
- 10 "Ọ bụrụ na ọ bịa tūba gị n'ime ụlọ mkpọrọ,
 kpọkọta ndị ikpe, onye ga-egbochi ya?"
- 11 N'ezie, ya onwe ya na-amata ndị nduhie,
 mgbe ọ hụrụ ajọ ihe, ọ bụ na ọ dighị amatakwa ya?
- 12 Onye nzuzu ga-aghọ onye maara ihe
 naanị mgbe nwa ịnyinya ibu ọhịa mụrụ ghorọ mmadụ.
- 13 "Ma ọ bụrụ na i were obi gị nye ya,
 setipụ aka gị abụọ nye ya,

- 14 Ọ bụrụ na i wezuga mmehie nke dị gị n'aka,
ghara ikwe ka ihe ojọọ dirị n'ụlọ ikwu gị
- 15 mgbe ahụ, ihere agaghị eme gị iwelite ihu gị,
ị ga-eguzokwa chīm na-atughị egwu.
- 16 N'ezie ị ga-echefukwa nsogbu gị,
na-echeta ya dika mmiri gabigara agabiga.
- 17 Ndụ gị ga-amuke kari etiti ehihie,
ọchịchiri ya ga-adikwa ka ututu.
- 18 Ị ga-anokwa n'udo n'ihi na olileanya di;
ị ga-elegharikwa anya gburugburu gị zuo ike
na-atughị ụjọ.
- 19 Ị ga-edina ala na-atughị egwu onye ọbula,
otutu ndi mmadu ga-achọ inata amara n'ihu
gị.
- 20 Ma anya ndi na-emebi iwu ga-ada,
ha agaghị achota uzọ mgbapu;
olileanya ha ga-abu nkubi ume nke onwu."

12

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara:
- 2 "N'ezie, naanị unu bụ ndi maara ihe,
unu na amamihe ga-anwukọ n'otu.
- 3 Ma enwere m mmuọ iche uche dika unu;
abughị m onye na-erughị eru n'ebe unu nọ.
Onye bụ onye na-amaghị ihe ndi a unu na-
ekwu?
- 4 "Abuzi m ihe ọchị n'ebe ndi enyi m nọ,
n'agbanyeghi na m kpokuru Chineke, ọ za,
onye ezi omume, onye na-enweghi ita uta
buzikwa ihe eji akpa ọchị!

- 5 Ndi na-enweghi nsogbu na-eleda ndi odachi dakwasiri anya dika nsogbu si eche ndi ukwu ha na-amichapu amichapu.
- 6 Ulo ikwu nke ndi na-apunara mmadu ihe na-adi juu; ndi na-akpasu Chineke iwe na-adi n'udo, bu ndi na-ebughari chi ha n'aka ha.
- 7 "Ma juo umu anumanu, ha ga-akuziri gi, maobu umu nnunu, ha ga-agwa gi.
- 8 Ma o bukwanu gwa ala okwu, o ga-akuziri gi, maobu kwere ka azu no na mmiri kororo gi.
- 9 Olee otu n'ime ihe ndi a nke na-amaghi na o bu aka ONYENWE ANYI mere nke a?
- 10 N'aka ya ka ndu ihe niile e kere eke di, ya na ndu umu mmadu
- 11 O bu na nti adighi anwale okwu, otu ire si anwale ihe oriri?
- 12 O bu na-adighi ahụ amamihe n'etiti ndi okenye? Ogologo ndu, o dighi eweta nghota?
- 13 "O bu Chineke nwe amamihe na ike, ndumodu na nghota bukwa nke ya.
- 14 Ihe o tidara enweghi mwughari ozọ; mgbaputa adighi nye onye o tubara n'ulo mkporo.
- 15 O buru na o gbochie mmiri, ebe niile atakorochaa. O buru na o zipu ha, ha erikpuo ala niile.
- 16 N'aka ya ka ike na nzube ihe di;

- ndị a ghọgburu na ndị na-aghọgbu bukwa nke ya.
- 17 Ọ na-anapụ ndị ndụmọdụ ọkwa ha chụpụ ha, ma ndị ikpe ka ọ na-eme ka ha ghọọ ndị nzuzu.
- 18 Ọ na-atopụ mkpọrọ igwe ndị eze kere, ma were akwa mgbochi kee ha n'ukwu.*
- 19 Ọ na-agbawa ndị nchụaja ọtọ chụpụ ha, kwatuokwa ndị ọnọdụ ha sirila ike ogologo oge gara aga.
- 20 Ọ na-emechi ọnụ ndị ndụmọdụ a tụtwasiri obi, wepukwa nghota nke ndị okenye.
- 21 Ọ na-eji ndị ọgaranya eme ihe ọchị, napukwa ngwa agha nke ndị dị ike.
- 22 Ọ na-ekpughe ihe omimi nke ọchịchiri meekwa ka oke ọchịchiri pụta ihè.
- 23 Ọ na-eme ka mba dị ukwu, ọ na-emekwa ka ha laa n'iyi; Ọ na-eme ka mba baa ụba, ma chusakwaa ha.
- 24 Ọ na-anapụ ndị ndu nke ụwa amamihe ha, zipukwa ha ka ha na-awaghari n'ozara ebe ụzọ na-adighi.
- 25 Ha na-asoghari isi n'ọchịchiri na-enweghi ihè. Ọ na-eme ha ka ha na-adaghari dika ndị mmanya na-egbu.

13

1 “Anyanụ m abụọ ahụla ihe ndị a niile,

* **12:18** Ndi ohu a dotara n'agha bu naani akwa mgbochi a na-eke n'ukwu ka ha na-eyi.

- ntị m anụla ma ghotakwa ha.
- ² Mụ onwe m makwa ihe unu maara;
abughị m onye dị ala n'ebe unu nọ.
- ³ Ma ọ bụ Onye pụrụ ime ihe niile ka m choro
igwa okwu,
ka mụ na Chineke ruokwa ụka banyere
okwu m.
- ⁴ Ma otu ọ di, unu ji okwu ụgha etechi m dika ọ
bụ mgba ulo;
unu niile bụ ndi dibia na-abaghị uru.
- ⁵ Ọ bụrụ nnoo na unu ga-agba nkiti,
nke a gaara egosi na unu bụ ndi nwere
amamihe.
- ⁶ Ugbu a, nurunu iru ụka m;
geekwanu ntị nuru okwu si m nonu na-
aputa.
- ⁷ Unu ga-ekpelara Chineke ikpe mmegide?
Unu ga-esite n'okwu aghugho kwuchitere
Chineke onu ya?
- ⁸ Unu ga-egosi ya na unu na-ekpelara ya ikpe?
Unu ga-ekwuchite onu Chineke?
- ⁹ Ọ ga-adiri unu mma ma ọ bụrụ na o nyochaa
unu?
Unu puru ighogbu ya dika unu si aghogbu
ndi mmadu?
- ¹⁰ Ọ ghaghị ibara unu mba
ma ọ bụrụ na unu ejiri okwu ụgha choo
inyere ya aka.
- ¹¹ Ọ ga-abu na ebube na idi ukwu ya adighi eme
ka unu maa jijiji?
Egwu ya ọ dighi atu unu?
- ¹² Okwu amamihe unu niile dika ilu nke ntu;
okwu ngopu unu dika ihe ngopu uru.

- 13 “N’oṣu j’u ka m kwuo okwu;
ihe o p’utara ya p’uta.
- 14 N’ihi g’ini ka m ga-eji tinye onwe m na nsogbu,
werekwa ndu m tinye n’o’buaka m?
- 15 A si’kwari na o ga-etigbu m aghaghi m itukwasi
ya obi m.
Aga m ekwuchite onu m gwa ya na uzọ m di
o’cha.
- 16 N’ezie, nke a ga-aghoro m nzoputa
maka na o dighi onye ajo omume obula puru
ibia n’ihu ya.
- 17 Geenụ nti nke oma n’okwu m.
Kwerenu ka ihe m na-ekwu baa unu nti.
- 18 Ugbu a, edoziela m ikpe m n’usoro,
amatala m na ikpe agaghi ama m.
- 19 O di onye puru ibo m ebubo*?
O buru na o nwere, aga m emechi onu m ma
nwuo.
- 20 “Meere m naani ihe abuo ndi a, O Chineke,
mgbe ahụ agaghi m ezo onwe m n’ihu gi.
- 21 Wepu aka gi i ji emegide m, meekwa ka ha di
anya n’ebe m no.
Kwusi ime ka oke egwu gi mee ka m maa
jijiji.
- 22 Mgbe ahụ, kpoọ m oku, aga m azakwa gi.
Maobu, kwerekwa ka m kwuo okwu, ka i zaa
m.
- 23 Ole ka ha di bu mmejo na mmehie m mere?
Gosi m ajo omume m na mmehie m.
- 24 Gini mere i ji gbakuta m azu?†
Gini mere i ji guo m dika onye iro gi?

* 13:19 Ajz 50:8 † 13:24 Abụ 13:1

- 25 I ga-enye ahijia ikuku na-ebughari
ntaramahuhu?
I ga-achụ ahijia kporo nkụ oso?
- 26 N'ihì na i na-edetu ihe ndi di ilu megide m,
na-emekwa ka m ghorọ mkpuru mmehie m
mere n'oge okorobia m.
- 27 I na-eji mkporo igwe kegide ukwu m abuo;
na-enyochakwa nzo ukwu m niile
site n'itinye akara n'ebe obula obu ukwu m
zorọ.
- 28 "Ya mere, mmadu n'ala n'iyi dika ihe rere ere,
na dika akwa nke nla riri.

14

- 1 "Mmadu nke nwanyi muru
nwere ubochi ole na ole nke juputara na
nsogbu.
- 2 O na-awalite dika okoko osisi, ma kponwuokwa
mgbe na-adighi anya,
dika onyinyo, o na-agabiga agabiga.
- 3 I na-elegide onye di otu a anya?
I ga-akpo ya ikpe n'ihu gi?
- 4 Onye puru iweputa ihe di ocha site n'ihe na-
adighi ocha?
O dighi onye o bu.
- 5 I kpebiela ubochi ndu nke mmadu;
i kabiela onuogugu nke onwa ya niile,
kpaakwa oke ebe o na-agaghi agabiga.
- 6 N'ihì nke a, wepu anya gi n'ebe o no, hapu ya
ka o nooro onwe ya

ruo mgbe ụbọchị ya ga-ezu dika onye e goro ọrụ.

- 7 “Ma olileanya dịiri osisi;
n’ihi na ọ bụrụ na e gbutuo ya, ọ ga-epuchikwa,
alaka ọhụrụ ya aghaghị iwaputakwa.
- 8 A sịkwari na mgborogwu ya emeela ochie n’ala,
maọbụ na ogwe ya anwuọ n’aja,
- 9 mgbe ọbụla mmiri zokwasiri ya,
ọ na-epuputa dika ihe a kuru akụ.
- 10 Ma mmadu na-anwu, e lie ya;
ọ na-ekubikwa ume si otu a gabiga.
- 11 Dika mmiri di n’oke osimiri si ata,
maọbụ ka mmiri di n’iyi si ata n’oge okochi,
- 12 otu a ka mmadu si e dinaa ma ọ dighi etetakwa ọzọ;
tutu ruo mgbe eluigwe na-agaghị adikwa;
mmadu ọbụla apughị i si n’ura kpotee ya,
agaghị akpotekwa ha site n’ura ha.
- 13 “A si na i ga-ezo m n’ala mmuọ,
na i ga-ezobe m tutu ruo mgbe iwe gi gabigara.
- A si na i ga-akanyere m oge
ma mesia cheta m.
- 14 O buri na mmadu anwuọ, ọ ga-adị ndu ọzọ?
Ubochi niile nke ọrụ ahuru m,
aga m echere mgbe nnaputa m ga-abia.
- 15 I ga-akpo, aga m azakwa gi,
aguu ọrụ aka gi ga-agu gi.
- 16 N’ihi mgbe ahụ i ga-agu nzọ ukwu m niile onu,
ma i gaghi aguko mmehie m.

- 17 A ga-ekechi njehie m n'akpa,
 ị ga-ekpuchi mmehie m.
- 18 “Ma dika ugwu si erichasi daa,
 na dika a na-enupu oke nkume n'ọnọdụ ya,
 19 dika mmiri si akwọchasi nkume,
 na dika oke mmiri ozuzo si akwazekwa aja
 ala,
 otu a ka i si eme ka olileanya mmadụ laa
 n'iyi.
- 20 Ị na-egosi ya na ị kariri ya ike, ma ha na-
 agabiga;
 ị na-eme ka ihu ya gbanwee, ma zilaga ya.
- 21 Ọ buru na a na-asopuru umu ha, ha adighi
 amata nke a;
 o burukwa na a na-eweda ha n'ala, ha o
 dighi ahụ ya.
- 22 Ihe mgbu nke anu ahụ ya ka o na-ama
 ma na-erukwara naani onwe ya uju.”

15

Okwu Elifaz

- ¹ Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
 2 “Onye maara ihe o ga-eji okwu na-abaghị uru
 zaghachi?
 O ga-emeju afọ ya n'ifufe na-ekpo oku nke si
 n'owuwa anyanwu?”
- 3 O ga-eji okwu na-abaghị uru ruo uka,
 maobu kwuo okwu na-enweghi isi?
- 4 Ma ị na-eleda ezi omume anya
 na-egbochikwa isopuru Chineke.
- 5 Mmehie gi na-eme ka onu gi kwuo okwu
 ngwangwa;

- 6 Ọnụ ị na-ama ị ikpe, ọ bụghị mụ onwe m,
 egbugbere ọnụ ị na-ekwu okwu megide ị.
- 7 “Ị bụ mmadụ mbụ a mụrụ?
 A mụọla ị tupu e kee ugwu niile?
- 8 Ọ getula ntị n’izu nzuzo nke Chineke?
 Amamihe niile ọ bụ n’ime ị ka ha juru?
- 9 Ịnị ka ị maara nke anyị na-amaghị?
 Ụdị nghota dị aña ka i nwere nke anyị na-
 enweghị?
- 10 Ndiisi awọ na ndị kara nka nọ n’etiti anyị,
 ndị ikom mere agadi kari nna mụrụ ị.
- 11 Ọ ga-abụ na nkasiobi Chineke buru ị ihe nta,
 ka ọ bụ okwu dị nro nke ọ gwara ị?
- 12 Ịnị mere obi ị ji duhie ị,
 ịnị mekwara anya ị abụọ ji chagharia,
- 13 nke mere iwe ị jiri dị oku megide Chineke,
 meekwa ka okwu ojoo ndị a niile si n’ọnụ ị
 pụta?
- 14 “Ịnị ka mmadụ efu bụ, ọ ga-iji dị ọcha n’obi,
 ịnị ka mmadụ nwanyị mụrụ bụ, na ha
 nwere ike ị bụ ndị ezi omume?
- 15 Ọ buru na Chineke atukwasighi ndị nsọ ya obi,
 ọ burukwa na eluigwe adighi ọcha n’anya
 ya,
- 16 ọ ga-esi aña tukwasị mmadụ efu onye ruru
 aru obi,
 bụ onye na-anụ ajo omume dika mmiri.
- 17 “Gee m ntị ka m kowaara ị;
 kwerekwa ka m gwa ị ihe m huru,

- 18 bu ihe ndi amamihe kwuru,
 ndi na-ezobeghi ihe ha natara n'aka nna nna
 ha,
- 19 bu ndi e nyefere ala ndi a n'aka ha
 mgbe o dighi onye obia gabigara n'etiti ha.
- 20 Ubochi ndu ya niile, onye ajo omume na-ata
 ahuhu mmekpa ahụ,
 bu nke e debere ogologo afo nye nwoke ahụ
 na-eme ihe ike.
- 21 Uzụ na-eweta oke egwu na-eju ya nti,
 mgbe o di ka ihe niile na-aga nke oma, ndi
 na-apunara mmadu ihe na-abiakwasị ya.
- 22 O nweghi olileanya igbanari ochichiri;
 mma agha no na-echere ya.
- 23 O na-akpaghari na-achọ ebe nri dika udele;
 o makwara na ubochi ochichiri no nso.
- 24 Ahuhu na mkpagbu na-eme ka o tuo oke egwu,
 nsogbu na-abiakwasị ya dika eze nke no na
 njikere ibuso ndi iro ya agha.
- 25 N'ihu na o na-atu Chineke aka n'ihu,
 dokwaa onwe ya imegide Onye puru ime ihe
 niile.
- 26 O ji ikwesi olu ike,
 dika ota siri ike, na-emegide Chineke.
- 27 "O bu ezie na abuba kpuchiri ihu ya,
 abuba nke di n'ukwu ya na-eme ka anu ahụ
 nuputakwa,
- 28 o ga-ebi n'obodo e bibiri ebibi,
 n'ulo nke mmadu na-ekwesighi ibi n'ime ha,
 ulo nke na-adakasi adakasi.
- 29 Ma o gaghị aga n'ihu i bu ogaranya, akụ ya
 agaghị adigidekwa.

Ihe o nwere agakwaghị agbasapụ n'ala niile ahụ.

- 30 Ọ gaghị agbanarị ọchịchiri,
ire ọkụ ga-eme ka ome ya kponwuo,
iku ume nke ọnu Chineke ga-ebufu ya.
- 31 Ka onye di otu a hapu ighogbu onwe ya site
n'itukwasị uche n'ihe efu,
n'ihina ọ dighi ugwo ọru obula ọ ga-enweta.
- 32 Tupu oge ya eruo, ọ ga-anata ugwo ọru ya
n'uju,
ozo, alaka ya ga-akponwu
- 33 Ọ ga-adi ka osisi vaini nke mkpuru ya dapusiri
na-achaghi acha,
dika osisi oliv nke akwukwo ya kponwuru
akponwu.
- 34 N'ihina ndi na-amaghi Chineke ga-adi ka
nwanyi aga,
okụ ga-erepịa ulo ikwu niile nke ndi huru iri
ngari n'anya.
- 35 Ha na-aturu ihe ojoo dika ime, ma mukwa
ajoo omume;
naani aghughu ka akpanwa ha na-aruputa.”

16

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara si:
- ² “Anula m otutu ihe dika ndi a;
ndi nkasiobi na-eweta onodu ojoo ka unu
niile bu.
- ³ Ogologo okwu efu ndi a niile unu na-ekwu, ọ
naghi akwusi?”

- Gịni bụ nsogbu unu nke mere unu ji aga
n'ihu na-arụ ụka niile ndị a?
- 4 Mụ onwe m nwekwara ike ikwu okwu dika
unu,
ma ọ bụrụ na unu nọ n'ọnođu m;
enwere m ike kwuo okwu dị uto na ntị megide
unu,
ma fufekwaa isi* m megide unu.
- 5 Ma ọnụ m ga-agba unu ume;
nkasiobi si n'egbugbere ọnụ m ga-emekwa
ka ihe mgbu unu dajuo.
- 6 “Ma ọ bụrụ na m ekwuo, adighi egbochi ihe
mgbu m,
ọ bụrụ na m ahapụ ikwu okwu, odighi esi
n'ahụ m puo?
- 7 N'ezie o Chineke, i meela ka ike gwu m,
i tidakwala ezinaulo m.
- 8 I keela m agbu; agbu m aburula ihe akaebe
megide m;
ita ahụ m ebiliela igba akaebe megide m.
- 9 Chineke na-eweso m iwe, jiri iwe ya na-adowasi
m,
ọ na-atakwa ikikere eze ya megide m;
onye iro m na-achichapuru m anya ya.
- 10 Umụ mmadu na-asaghe ọnụ ka ha chia m ochi,
ha ji iti m aka n'ọnụ na-akwa m emo,
jikotakwa onwe ha megide m.
- 11 Chineke ewerela m nyefee n'aka ndi ajo
omume,
tubakwa m n'aka ndi na-emebi iwu.

* **16:4** Ifufe isi n'ihu mmadu, bu omume nleli anya. O putara na e nweghi nsopuru n'ebe onye di otu a no. Abu 22:7; Akw 2:15; Mat 27:39

- 12 Ihe na-agara m nke oma, ma Chineke tipjara m.
 O jidere m n'olu ma tiwasia m.
 O meela m ihe igba uta ya;
¹³ ndi ogba uta ya agbaala m gburugburu.
 O na-agbawa akuru m na-enweghi omiiko mee ka oluilu m wusia n'ala.
- 14 Mgbe niile, o na-emegide m;
 o na-achuso m dika dike n'agha.
- 15 "Adukotala m akwa mkpe were ya kpuchie anu ahụ m,
 liekwa ikuanya[†] m n'ime ntu.
- 16 Ihu m na-acha obara obara site n'akwa nke m na-akwa,
 onyinyo nke onwu dikwa gburugburu egbugbere anya m abuo;
- 17 ma aka m emeghi ihe ike obula,
 ozọ ekpere m dikwa ocha.
- 18 "Ala, biko, ezokwala obara m;
 mee ka akwa m ghara ibu ihe lara n'iyi!
- 19 O buladi ugbo a, onye akaebe m no n'eluigwe,
 onye nkwuchite onu m no n'ebe di elu.
- 20 Onye na-arioro m arioro bu enyi m,
 dika m na-awusara Chineke anya mmiri m.
- 21 Nonodu mmadu ka o na-ario Chineke dika mmadu na-ario n'ihini enyi ya.
- 22 "Naani afọ ole na ole ga-agabiga
 tupu m ga n'uzo nke nloghachi m na-adighi.

[†] 16:15 Maobu, mpi

17

- 1 Mmuo m tiwara etiwa,
 ubochi m niile di mkpumkpu,
 ili na-echere inabata m.
- 2 N'ezie ndi na-akwa emo gbara m gburugburu;
 anya m na-elekwasikwa mkpasu iwe ha.
- 3 "Debere m ihe ebe n'ebe gi Chineke no.
 Olee onye ozo puru inara m n'akaebe?
- 4 I mechiela uche ha ka ha ghara inwe nghota;
 ya mere, i gaghị ekwe ka ha nwee mmeri.
- 5 O buru na mmadu ekwujoo enyi ya ka o were
 nweta uru di n'ime ya,
 anya umu ya ga-ada mba.
- 6 "Chineke emeela ka m buru okwu ilu nye onye
 obula,
 meekwa ka m buru onye ha na-agbusa aso
 mmiri n'ihu.
- 7 Anya m na-ahu inyogho inyogho n'ihu iru uju;
 ahụ m aghoola onyinyo nke ihe m bu na
 mbu.
- 8 Ndi na-eme ihe ziri ezi na-akuja mgbe ha huru
 nke a;
 ndi aka ha di ocha na-enwe mkpali megide
 ndi ajo omume.
- 9 Ma otu obula o di, ndi ezi omume ga-aga n'ihu
 n'iso uzo ha,
 ndi aka ha di ocha ga-aga n'ihu n'idi ike.
- 10 "Ma bianu, unu niile, bidonu okwu unu ozo!
 Agaghị m achota onye maara ihe n'etiti unu.

- 11 Ụbọchị m niile agafeela, atumatụ m aburula
ihe lara n'iyi.
Ma ọchịchọ nke obi m
- 12 na-edo abalị n'ọnođụ ehihie;
n'ihu ọchịchiri ka ihè dị nso.
- 13 Ọ buru na ebe obibi m na-ele anya ya bu ili,
ọ buru na m agbasaa* ihe ndina m n'elu
ọchịchiri,
- 14 a sikwa na m asi ire ure, 'Nna m ka i bu,'
maobu si ikpuru 'Nne m' maobu 'Nwanne m
nwanyi,'
- 15 ebeekwa ka olileanya m di?
Onye puru ihu ma m nwere olileanya?
- 16 Olileanya m o ga-arida ruo n'onu uzọ ama nke
onwu?
Anyi ga-esokota ridaruo n'uzuzu?"

18

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ Bildad onye Shua zara si:
- 2 "Ruo ole mgbe ka i ga-ekwubi okwu ndi a i na-
ekwu?
Nwee ezi uche ka anyi kparitaa uka.
- 3 Gini mere i ji were anyi dika anu ohia,
guo anyi dika ndi na-enweghi uche n'anya
gi?
- 4 Gi onye na-eji iwe adokasi onwe gi,
a ga-ahapu uwa n'ih i gi?
Ka a ga-enupu oke nkume n'onodu ha?
- 5 "A na-afunyū oriṅa nke onye na-emebi iwu;
ire oku ya ga-akwusikwa inwu enwu,

* 17:13 Maobu, atusaa

- 6 ìhè nke dị n'ime ụlọ ikwu ya na-abụ ọchịchiri,
oriọna nke dị n'akụkụ ya na-anyụkwa.
- 7 Ike agakwaghị adị na nzo ukwu ya;
atumatụ ya onwe ya ga-atụda ya n'ala.
- 8 Ụkwụ ya na-eduba ya n'onyanya;
ọ na-akpagharị na-adaba n'ime oghere.
- 9 Ọnya na-ejide ikiri ụkwụ ya,
onyanya ahụ na-ejidesi ya ike.
- 10 E zobere ya ụdọ ọnya igbudu n'ala,
ihe e ji ejide ya na-echere ya n'uzọ ya.
- 11 Ihe egwu na-emenye ya ụjọ n'akụkụ niile,
na-agbasokwa nzo ụkwụ ya niile.
- 12 Ịla n'iyi na-achọsi ya ike;
mbibi nọkwa na njikere na-eche mgbe ọ ga-
ada.
- 13 Mbibi na-eripịa akụkụ anụ ahụ ya;
ọkpara ọnwụ na-eripịa ahụ ya niile.
- 14 Esi na nchekwa nke ụlọ ikwu ya doputa ya
duru ya jekwuru eze nke ihe egwu niile.
- 15 Ọkụ na-ebi n'ime ụlọ ikwu ya;
a ga-efesasi nkume na-enwu ọkụ n'ebe obibi
ya.
- 16 Mgborogwu ya na-akpọ nkụ n'ime ala,
alaka ya ga-akponwu n'elu.
- 17 A gaghị echeta echiche ya n'ụwa ọzọ,
o nweghị onye ọbụla na-echetakwa aha ya.
- 18 A na-esite n'ìhè chụba ya n'ọchịchiri,
otu a kwa, a na-achupụkwa ya site n'ụwa.
- 19 O nweghị ụmụ, o nwekwaghị ụmụ ụmụ n'etiti
ndị ya,
ọ dighị onye fọdurụ n'ebe o bi na mbụ.
- 20 Ọnọdụ ya na-eju ndị si n'ọdịda anyanwụ anya;

oke egwu na-ejidekwa ndị si n'ọwụwa anyanwụ n'ihì ya.

²¹ N'ezie, otu a ka ebe obibi nke onye ajọ omume di,
ee, bụ onye ahụ nke na-amaghị Chineke.”

19

Okwu Job

- ¹ Job zara si:
² “Ruo ole mgbe ka unu ga-anọgide na-ata m ahụhụ?
 Ruo ole mgbe ka unu ga-ewere okwu ọnụ unu zọpịa m?
³ Ugboro iri ndị a ka unu kọcharala m, ihere adighị eme unu na unu na-ebuso m agha?
⁴ A sịkwari na m bụ onye mmehie, ọ bụ naanị mụ onwe m ka ọ gbasara.
⁵ Ọ bụrụ na unu na-ebuli onwe unu elu karịa m, ma were ọnọdu idi ala m megide m,
⁶ mgbe ahụ, maranụ na Chineke emejoọla m, were ụgbụ ya tụọ m gburugburu.
⁷ “Ọ bụ ezie na m na-eti mkpu akwa si: ‘A na-emejọ m.’ Ma ọ dighị ọsịsa m na-anata; ọ bụ ezie na m na-eti mkpu ka e nyere m aka ma ikpe ziri ezi adighị.
⁸ Ọ nọchiela ụzọ m ka m ghara ịgafe; o jirila ọchịchiri kpuchie ụzọ m.
⁹ O yipula m ugwu m, wepukwa okpueze m kpu n'isi.

- 10 Ọ na-eti m ihe otiti n'akukụ niile, ruo mgbe m gabigara;
 ọ na-ehopu olileanya m dika osisi.
- 11 Iwe ya di oku megide m;
 ọ na-agụnyekwa m dika onye iro ya.
- 12 Ndi agha ya ji ike na-abia;
 ha ewuola mgbidi were nnochibido m
 ha agbaala ulo ikwu m gburugburu imegide m.
- 13 “O meela ka umunne m
 na ndi enyi m si n'ebe m no puo.
- 14 Ndi ikwu m anaghi etinyekwa uche n'ihe banyere m;
 ndi ezi enyi m niile echefuola m.
- 15 Ndi obia no n'ulo m na ndi odibo m nwanyi na-agu m dika onye ala ozọ;
 adi m ka onye mba ozọ n'ebe ha no.
- 16 Ana m akpo odibo m oku ma o dighi aza m,
 o buladi mgbe m jiri onu m rio ya.
- 17 Iku ume m aburula ihe nwunye m apughi inagide;
 aburula m ihe aru nye umunne m.
- 18 O buladi umuntakiri nwoke na-akwa m emo;
 ha na-ejikwa m eme ihe ochi mgbe obula m putara.
- 19 Ndi ahụ m kporo ndi enyi oma m na-ele m anya dika m bu ihe aru;
 ndi ahụ niile m huru n'anya echigh-ariakwala megide m
- 20 Abu m naani okpukpu okpukpu;
 ihe m ji gbanari onwu adighi ukwu.

- 21 “Meerenụ m ebere, ndị enyi m, meerenụ m ebere,
n’ihi na aka Chineke na-emegide m.
- 22 Gịni mere unu ji achụ m dika Chineke si achụ m?
Ọ ga-abụ na ahụhụ m ejubeghi unu afọ?
- 23 “Ọ gaara atọ m uto
ma a si na e dekorọ okwu m n’akwukwo,
24 na e ji mkpisi igwe dee ha,
maobụ kakwasị ha n’elu mbadamba nkume
ruo mgbe ebighi ebi.
- 25 Amara m na onye mgbaputa m na-adị ndụ,
amakwaara m na ọ ga-eguzo n’elu ụwa n’oge
ikpeazụ.
- 26 Mgbe e mebisikwara akpukpo ahụ m,
ma n’anụ ahụ m aga m ahụ Chineke.
- 27 Mụ onwe m ga-eji anya m abụọ hụ ya,
mụ onwe m, ọ bughị onye ọzọ.
Lee ka obi m si anụ ọkụ n’ime m maka nke
a!
- 28 “Ọ bụrụ na unu asị, ‘Anyị ga-emegide ya
n’ihi na nsogbu a si n’aka ya,’
29 unu onwe unu kwesiri itụ egwu mma agha;
n’ihi na iwe ga-ebute ita ahụhụ nke mma
agha,
mgbe ahụ, unu ga-ama na ikpe di.”

20

Okwu Zofa

- ¹ Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:

- 2 “Enweghị udo nke echiche m na-akpali m izaghachi
n’ihi na anọ m na mwute dị ukwu.
- 3 Anụla m okwu mkparị nke ileda anya nye m,
ma nghọta m na-akpalite m izaghachi gị.
- 4 “N’ezie, ị maara otu ọ dị site na mgbe ochie,
ya bụ kemgbe e debere mmadụ n’ụwa.
- 5 Obi uto nke onye na-emebi iwu na-adị nwa
mgbe nta,
onụ nke ndị na-amaghị Chineke na-anọ
naani nwa oge.
- 6 N’agbanyeghị na ịnya isi ya ga-eru eluigwe,
na isi ya ga-emetụkwa igwe ojii;
- 7 ọ ga-ala n’iyi ebighị ebi, dika nsị ya onwe ya
nyuru;
ndị maara ya ga-ajụ, ‘Olee ebe ọ nọ?’
- 8 Ọ ga-efelaga dika nrọ, agaghị achotakwa ya
mgbe obula,
dika ohu abali nke e chefuru echefu.
- 9 Anya huru ya na mbu agaghị ahukwa ya ozo,
ebe obibi ya agaghị elegidekwa ya anya ozo.
- 10 Umụ ya ga-achọ ihuoma site n’aka ndi og-
benye;
aka ya abuo kwa ga-enyeghachi akụ ya.
- 11 Okpukpu ya nke juputara n’ike okorobia
ga-eso ya buru ihe a ghanyere na ntụ.
- 12 “Ọ bụ ezie na ihe ojojo na-atọ ya uto n’onu,
na ọ na-ezokwa ya n’okpuru ire ya;
- 13 ọ bụ ezie na ọ pughi n’ihapu ya,
ọ na-edebe ya n’onu ya,
- 14 ma nri ọ na-eri ga-aghọ ihe gbara uka n’afọ ya,

- ọ ga-aghokwa elo agwo n'ime afo ya.
 15 Ọ ga-agboputa akunuba niile o lodara;
 Chineke ga-eme ka o si n'afọ ya
 gboputachaa ha.
- 16 Ọ ga-amicha elo agwo,
 eze agwo ajuala ga-egbu ya.
- 17 Ọ gaghị anụ uto mmiri si n'iyi,
 bụ iyi nke na-asọ asọ nke juputara na
 mmanụ anụ na mmiri ara ehi rahuru
 arahụ.
- 18 Ihe ọ rupertara ka ọ ga-eji kwughachi ugwo o
 ji na-erighi ma otu.
 Uru ọ zutara n'ahia agaghị aburu ya ihe
 onu.
- 19 N'ihia na ọ kpagburu ndi ogbenye, hapu ha na-
 enweghi olileanya obula,
 ọ nakotakwara ulo nke ọ na-ewughị.
- 20 "N'ezie, ọ gaghị enwe izuike site n'oke ochicho
 ya;
 ọ gaghị azoputakwa onwe ya site n'uloaku
 ya.
- 21 Ọ dighi ihe foduru ya iripia,
 oganihu ya agaghị adigide.
- 22 N'etiti ihe niile o nwere ka mkpagbu ga-
 abiakwasị ya,
 oke ita ahuhu ga-adakwasị ya.
- 23 Mgbe o rijuru afo
 ka Chineke ga-eme ka iwe ya di oku megide
 ya,
 iti aka Chineke ga-adakwasị ya dika mmiri
 ozuzo.

- 24 Ọ bụrụ na o si na ngwa agha e ji igwe kpụọ gbalaga,
àkụ nke e ji ọla bronz kpụọ ọnụ ya ga-amapu ya ahụ.
- 25 N'azụ ya ka ọ na-esi mịputa ya,
site n'umeju ya ka a ga-esi mịputa ọnụ ya na-egbu amụma.
- Oke egwu dị iche iche ga-abiakwasị ya.
- 26 Oke ọchịchiri nọ na-echere akụnuba ya,
ọkụ nke a na-afunwughị afunwu ga-erepịa ya
ọ ga-erechapụkwa ihe niile fọdụrụ n'ụlọ ikwu ya.
- 27 Eluigwe ga-ekpughe ikpe ọmụma ya
uwa niile ga-ebili megide ya.
- 28 Idee mmiri ga-ebupu ụlọ ya;
oke mmiri okwukwo n'ụbọchị iwe Chineke.
- 29 Nke a bụ oke nke Chineke debeere ndị na-emebi iwu,
ya bụkwa ihe nketa nke Chineke kwadooro ha."

21

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara sị:
- 2 "Gee ntị nke ọma n'okwu m;
ka nke a bụrụ nkasiobi i ga-enye m.
- 3 Nwee ndidi ka m kwuchaa okwu m,
mgbe m kwuchara, gaa n'ihu ikuwa m emo.
- 4 "Ọ bụ mmadụ ka m na-ekpesara?
Gini ka m ga-eji ghara iḅu onye na-enweghị ndidi?
- 5 Lee m anya ka ahụ maa gị jijiji;

- were aka gi kpuchie onu gi.
- 6 Mgbe m chere echiche maka nke a, egwu turu
m
meekwa ka ahụ m maa jijiji.
- 7 Gini mere ndi ajo omume ji enwe ndu ogologo,
ghocho okenye, baakwa uba n'idi ike?
- 8 Ha na-ahụ umu ka ha na-akwusike ike gburug-
buru ha,
umu ha ka ha ji anya ha ahụ.
- 9 Ha na-ebi ndu udo n'ezinaulo ha na-atughị
egwu na ihe ojoo obula ga-adakwasị ha;
mkpara Chineke adighikwa adakwasị ha.
- 10 Oke ehi ha na-agba nne ehi ha na-esepughị
aka;
nne ehi ha na-amu umu, ha adighi ekwo
ime.
- 11 Ha na-ezipu umu ha dika igwe aturu;
umuntakiri ha na-eteghari egwu.
- 12 Ha na-abu abu n'uda egwu otiti na ubo
akwara;
ha na-anurikwa onu n'uda nke oja.
- 13 Ha na-anochi ndu ha niile n'oganihu,
ha na-aridakwa n'ili ha n'udo.
- 14 Ma ndi a na-asị Chineke, 'Hapu anyi aka,
o dighi anyi mkpa imata uzoghi.
- 15 Onye ka Onye puru ime ihe niile bu, anyi ga-eji
jeere ya ozi?
Uru gini ka irio ya aririo ga-abara anyi?'
- 16 Ma oganihu ha adighi n'aka ha
ya mere ana m ewezuga onwe m site na
ndumodu ndi na-emebi iwu.

- 17 “Ma ugboro ole ka a na-emenyū ọkụ oriọna nke ndị na-emebi iwu?
Ugboro ole ka nhụju anya na-adakwasị ha, bụ nke Chineke kenyerere ha n’iwe ya?”
- 18 Ugboro ole ka ha dịka ahịhịa kporọ nkụ n’ihu ikuku,
maọbụ dịka igbugbo ọka nke ikuku siri ike na-efesasi?
- 19 A na-asị, ‘Chineke na-akpakọtara ụmụ ha ntaramahụhụ nke njehie ha.’
Ka a kwughachi ha ya, ka ha nwee ike mata ya.
- 20 Ka anya ha hụ mbibi nke onwe ya,
ka ha n̄ọ ọmuma nke Onye puru ime ihe niile dịka mmiri.
- 21 Gịnị gbasara ha banyere ezinaulọ ha hapuru mgbe ọnwá ndị e kenyerere ya b́ara na ngwucha?
- 22 “Ọ dị onye puru izi Chineke ihe ọmuma,
ebe ọ bụ ya na-ekpe ndị kachasi elu ikpe?”
- 23 Otu onye na-anwu mgbe o juputara n’ike na ume,
mgbe ọ nọ na nchekwa na udo,
- 24 mgbe ahụ ya bụ nke eji ezi nri zuo nke oma,
okpukpu ya juputakwara n’umi.
- 25 Onye ozọ na-anwu n’ihe ilu nke mkpuruobi,
n’ihi na o nweghi mgbe o riri ezi ihe obula.
- 26 Nke obula n’ime ha dina n’akuku ibe ya n’ime aja,
ikpuru kpuchikwara ha abuo.
- 27 “Amaara m nke oma ihe bu echiche unu

- na nzube unu ji emegide m.
- 28 Unu ga-ajụ m ajụjụ sị, ‘Ugbu a, ole ụlọ oke mmadụ ahụ.
 Ụlọ ikwu ndị ahụ ebe ndị na-emebi iwu biiri?’
- 29 Ọ bụ na unu ajubeghị ndị njem ajụjụ?
 Ọ bụ na unu ejighị ihe ha kọrọ mere ihe,
- 30 na a na-echebe ndị ojọọ puọ n’ụbọchị nhụju anya,
 na a na-anaputa ha site n’ụbọchị oke iwe?
- 31 Onye na-atụ ha mmehie ha n’ihu?
 Onye kwà na-akwughachi ha ụgwọ ihe ha mere?
- 32 A na-eburu ha gaa n’ili,
 a na-echekwa ili ha nche.
- 33 Aja dị na ndagwurugwu na-atọ ha uto;
 Mmadụ niile na-eso ha n’azụ,
 na otụtụ a na-apughị ịguta ọnu na-ebu ha ụzọ n’aga.
- 34 “Ya mere, olee otu unu ga-esi were okwu na-enweghị isi kasịe m obi?
 Ọ dighị ihe fọdurụ n’ọsịisa unu ma ọ bughị naanị okwu ụgha.”

22

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara sị:
- 2 “Mmadụ ọ pụrụ ịbara Chineke uru?
 Ọ buladị onye nwere uche ọ pụrụ ịbara Chineke uru?”
- 3 O nwere ọnu ọ ga-enye Onye pụrụ ime ihe niile ma a sị na ị bụ onye ezi omume?

Uru gịni ka ọ ga-enweta ma ọ buru na uto gi
niile enweghi ita uta?

- 4 “Chineke ọ na-abara gi mba na-ebo gi ebubo
n’ihi na i na-atu egwu ya?
- 5 Ọ bu na mmehi iwu gi adighi ukwu?
Mmehie gi o nwere ogwugwu?
- 6 I naara umunne gi ihe ebe n’efu;
i yipuru ndi mmadu uwe ha gbawa ha oto.
- 7 I nyeghi ndi ike gwuru mmiri,
i nyeghikwa ndi aguu na-agu ihe oriri.
- 8 Ọ bu eziokwu na i bu nwoke di ike na onye
nwere ala,
burukwa onye a na-asopuru bi n’ala ya,
- 9 I na-agbaba umu nwanyi di ha wuru aka, zipu
ha,
I na-anyaji ogwe aka nke umu na-enweghi
nna.
- 10 Ọ bu ya mere onya jiri gbaa gi gburugburu,
burukwa ihe mbibi ji eyi gi egwu.
- 11 Ọ bukwa ya mere ochichiri ji gbaa gi gburug-
buru ka i ghara ihu uto,
meekwa ka idee mmiri kpuchie gi.
- 12 “Ọ bu na Chineke anoghi n’ebe di elu nke
eluigwe?
Lee ka idi elu nke kpakpando di elu si di.
- 13 Kama i na-asi, ‘Gini ka Chineke maara?
Ọ na-esite n’oke ochichiri di otu a ekpe ikpe?
- 14 Oke ochichiri kpuchiri ya, nke mere na ọ nagh
ahu anyi
mgbe ọ na-agaghari n’ebe di elu nke
eluigwe.’

- 15 I ga-agbaso ụzọ ochie
nke ndị na-eme ihe ọjọọ zoro ije na ya?
- 16 E bupuru ha tupu oge ha eruo.
Ntọala ndu ha ka idee mmiri sachapuru
- 17 Ha siri Chineke, 'Hapu anyi aka!
Gini ka Onye puru ime ihe niile ga-eme
anyi?'
- 18 Ma o bu ya ji ihe di mma di iche iche mejuputa
ulo ha,
ya mere ana m ewezuga onwe m site na
ndumodu ndi na-emebi iwu.
- 19 Ndi ezi omume na-ahu mbibi ndi di otu a ma
nuria;
ndi aka ha di ocha na-akwa ha emo si:
- 20 'N'ezie, e bibiela ndi iro anyi,
oku erepiala akunuba ha.'
- 21 "Doo onwe gi n'okpuru Chineke ka gi na ya
noo n'udo,
n'uzo di otu a, oganihu ga-abara gi.
- 22 Gee nti, nabata ndumodu si ya n'onu,
doo okwu ya niile n'obi gi.
- 23 O buru na ilaghachikwute Onye puru ime ihe
niile, o ga-eweghachi gi n'onodu gi;
o buru na iwezuga ihe mmebi iwu mee ka o
di anya site n'ebe ulo ikwu gi di,
- 24 togbo okpurukpu olaedo gi n'aja,
tupukwa olaedo nke Ofia gi n'elu nkume di
n'ime odo mmiri nta.
- 25 Mgbe ahụ, Onye puru ime ihe niile ga-aburu
gi olaedo,
bukwara gi olaocha kachasi mma.

- 26 N'ezie, mgbe ahụ kwa, ihe nke Onye pụrụ ime
 ihe niile ga-atọ mkpuruobi gị uto,
 ị ga-ewelikwa ihu gị nye Chineke.
- 27 Ị ga-ekpe ekpere, ọ ga-azakwa gị ekpere gị,
 ị ga-emezukwa nkwa i kwere.
- 28 Ihe i kpebiri ga-emezukwa,
 ihè ga-amụkwasi n'uzọ gị niile.
- 29 Mgbe a na-eweda ndị mmadụ ala, ọ burukwa
 na ị sị, 'Bulienụ ha elu,'
 mgbe ahụ ọ ga-azọputa ndị e wedara n'ala.
- 30 Ọ ga-azọputa ọ buladi onye ahụ nke aka ya
 na-adighi ọcha,
 bu onye nke a ga-azọputa site n'idi ọcha nke
 aka gị."

23

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara sị:
- 2 "Ọ buladi taa, mkpesa m di ilu;
 aka ya di arọ megide m n'agbanyeghi isu ude
 m.
- 3 A sika na m maara ebe m ga-achota ya;
 a sika na m nwere ike ijeru ebe obibi ya!
- 4 Aga m edozi mkpesa m n'usoro n'ihu ya
 were iru uka mejuo onu m.
- 5 Aga m achoputa ihe o ga-aza m
 ma tuleekwa ihe o ga-agwa m.
- 6 Ọ ga-eji ike di egwu megide m?
 Mba, o gaghi ebo m ebubo.
- 7 N'ebe ahụ, onye ziri ezi ga-eme mkpesa n'ihu
 ya.
 N'ebe ahụ, a ga-anaputakwa m site n'aka
 onye ikpe m ruo mgbe ebighi ebi.

- 8 “Ma ọ buru na m agaa n’owuwa anyanwu ọ
noghị n’ebe ahụ;
ọ buru na m gaa n’odida anyanwu, agaghị
m achota ya.
- 9 Mgbe ọ no n’oru n’ugwu anaghị m ahụ ya,
mgbe ọ loghachiri na ndida anaghị m
ahukwa ya.
- 10 Ma ọ maara uzọ m na-aga,
mgbe ọ nwaputasiri m, aga m aputa dika
olaedo,
- 11 ukwu m abuo na-agbaso nzo ukwu ya;
ana m eso uzọ ya na-atugharighi n’aka nri
maobu aka ekpe.
- 12 Esibeghi m n’iwu nke si n’onu ya puta wezuga
onwe m;
a na m echekwa okwu onu ya kari nri nke
m na-eri kwa ubochi.
- 13 “Ma o guzo naani ya, onye puru iguzogide ya?
O na-eme ihe obula masiri ya.
- 14 O na-emezu ukpuru ya niile o zubere megide
m,
o ka nwekwara nzube ndi ozo yiri nke a o
dobere imegide m.
- 15 N’ihi ya ka obi ji ama m jijiji n’ihu ya;
mgbe m chetara banyere ihe ndi a niile, ana
m atu egwu ya.
- 16 Chineke emeela ka obi m daa mba;
Onye puru ime ihe niile emeela ka m maa
jijiji.
- 17 Ma ochichiri emeghi ka m mechie onu m,
bu oke ochichiri nke kpuchiri ihu m.

24

- 1 “Gịni mere Onye pụrụ ime ihe niile adighi
ahoputa oge maka ikpe ikpe?
Gịni mere ndi maara ya ga-eji na-ele anya
n’efu maka oge ndi a?
- 2 Ufodu umu mmadu na-ewezuga nkume oke ala,
na-elekota igwe aturu ha zutere n’ohi.
- 3 Ha na-apunara inyinya ibu nke nwa mgbei,
ha na-anarakwa ehi nke nwanyi di ya nwuru
n’ihe ebe.
- 4 Site n’okporozo ka ha na-akwapu ndi no na
mkpa.
Ha na-ejikwa aka ike mee ka ndi ogbenye di
n’ala ahụ zoo onwe ha.
- 5 Dika inyinya ibu oha no n’ozara,
otu a ka ndi ogbenye si agaghari na-
achoghari ihe oriri,
ala na-adighi epuputa ihe na-enye umu ha
nri.
- 6 Ha na-ekpokota ahia anu ulo na-ata n’ubi,
na-atutukotakwa mkpuru vaini nke foduru
n’ubi ndi ajo omume.
- 7 N’ihi enweghi uwe, ha na-agba oto n’abali,
ha enwekwaghi akwa iji kpuchie onwe ha
oyi.
- 8 Oke mmiri ozuzo nke ugwu na-edede ha ahụ,
ha na-amaku nkume n’ihi enweghi ebe mg-
baba.
- 9 Nwa na-enweghi nna ka a na-eji ike napu ara.
Nwa oheru nke onye ogbenye ka a na-anara
n’ihe ebe.
- 10 N’ihi enweghi akwa ha na-agba oto na-
agaghari,

ha na-ebu ukwu ọka ma nọrọ n'aguu.

11 Ha na-asuputa mmanu oliv n'elu ebe e mebere
maka ya,
ha na-azochaputa mmanya vaini ma akpiri
na-akpo ha nku.

12 Uzu isu ude ndi na-anwu si n'obodo na-ebili,
mkpuruobi nke ndi e meruru ahụ na-eti
mkpu enyemaka.
Ma o dighi onye Chineke na-ahuta ka onye
ikpe mara n'ih ihe ndi a.

13 "O di ndi na-enupu isi megide ihè,
ndi na-amaghi uzọ ya
maobu na-anogide n'uzọ ya.

14 Mgbe ihè nke ubochi gafere, ogbu mmadu na-
ebili,
gbuo onye ogbenye na onye no na mkpa;
n'abalị kwa, o na-ezoba dika onye ohi.

15 Anya onye na-akwa iko na-ele anya chi ojiji;
o na-eche n'obi ya si, 'O dighi onye obula
ga-ahu m,'
o na-ekpuchikwa ihu ya.

16 N'ochichiri, ndi ohi na-egbuka ulo ndi mmadu
baa,
ma n'ehie ha na-emechibido onwe ha uzọ
n'ime ulo;
o nweghi ihe ha na ihè jikoro.

17 N'ebe ha niile no, etiti abali bu ututu ha,
ha na ihe egwu nke ochichiri bu enyi.

18 "Ma ha bu ufufu di n'elu mmiri;
ala ha ketara bu ihe a buru onu,

- nke mere na ọ dighi onye na-agakwa n'ubi
vaini ha.
- 19 Dika okpomoku na okochi si eme ka mkpuru
mmiri oyi gbazee,
otu a ka ala ili si ewere ndi mehiere n'ike.
- 20 Akpanwa na-echefu ha,
ikpuru na-eji ha mere ihe oriri;
anaghi echetakwa ndi ajo omume
kama a na-etiji ha dika osisi.
- 21 Ha na-akpagbu nwanyi aga na nwanyi na-
enweghi nwa,
ha adighi elekota nwanyi di ya nwuru.
- 22 Ma Chineke na-eji ike ya dokpuru ndi di ike
nke ukwu puo,
o bu ezie na ha bu ndi ihe na-agara nke oma,
ma ha enweghi nkwa nke ndu.
- 23 O nwere ike ime ka ha dabere na ntukwaso obi
na o nweghi ihe puru imetu ha,
ma anya ya dikwasiri uzọ ha niile.
- 24 A na-ebuli ha elu nwa mgbe nta, ma e mesia,
ha anokwaghi,
a na-eweda ha n'ala chikotakwa ha dika ndi
ozo,
a na-ebipu ha dika ukwu oka.
- 25 "O buru na o bughu otu a, onye puru i si na ihe
m kwuru bu okwu ugha
si otu a mee ka okwu m buru ihe efu?"

25

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zara si:
2 "Ike ochichi na oke egwu bu nke Chineke;

- Ọ bụ ya na-eme ka udo dịrị n'eluigwe.
³ Onye pụrụ ịgụta usuu ndị agha ya ọnụ?
 Onye kwa ka ịhè ya na-adighị enwukwasị?
⁴ Mmadụ ọ ga-esi ańaa bụrụ onye ezi omume
 n'ihu Chineke?
 Mmadụ nwanyị mụrụ ọ ga-esi ańaa dị ọcha?
⁵ Lee, ọ bụladị ọnwá adighị achawapụta,
 ọzọ kpakpando adighị ọcha n'anya ya,
⁶ ka ọfọdụzie nwa mmadụ efu mụrụ, nke bụ
 naanị ikpuru,
 mmadụ, nke bụ naanị idide.”

26

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zaghachiri:
² “Lee ka i si nyere onye na-adighị ike aka!
 Leekwa ka i si zọpụta ogwe aka nke onye
 ume na-adighị!
³ Lee ụdị ndumọdụ i nyerela onye na-enweghị
 amamihe!
 Leekwa ụdị oke nghọta nke ị gosipụtara.
⁴ Ọ bụ onye nyeere ị aka ikwu okwu ndị a?
 Mmụọ onye si n'ọnụ ị kwuo okwu?
⁵ “Ndị nwurụ anwụ nọ n'oke ihe mgbu,
 ha na ndị nọ n'okpuru mmiri na ndị bi n'ime
 ya.
⁶ Ala mmụọ gba ọtọ n'ihu Chineke;
 mbibi* tọgbọkwara na-enweghị ihe kpuchiri
 ya.

* 26:6 Maọbụ, *Abadon n'asụsụ Hibru*

- 7 Ọ na-agbasapụ elu elu nke mbara eluigwe n'elu ebe ọgbọrọ n'efu.
 O nweghị ihe o kokwasiri ụwa n'elu ya.
- 8 Ọ na-ekechi mmiri n'ime igwe ojii,
 ma idi arọ ya adighi eme ka igwe ojii gbawaa.
- 9 Ọ na-ekpuchi ihu ọnwá nke di n'uju ya,[†]
 na-agbasakwa igwe ojii ya n'elu ya,
- 10 O kewaputara oke n'elu ogbu mmiri,
 ka o buru oke di n'etiti ihè na ọchichiri.
- 11 Ogidi niile nke eluigwe na-ama jijiji,
 tuokwa oke egwu n'ihì ịba mba ya.
- 12 N'ike ya ka o ji kpalie oke osimiri;
 o bu amamihe ya ka o ji tighuo Rehab.
- 13 Ọ bu site na nkuume ya ka mbara eluigwe ji
 maa mma;
 aka ya dupuru agwo na-agba oso.
- 14 Ihe ndi a bu onu onu oru aka ya;[‡]
 lee ka o si di nta bu okwu ntakwu anyi na-
 anu gbasara ya!
 Onye puru ighotacha ida uda§ nke ike ya?"

27

Okwu ikpeazu Job nye ndi enyi ya

- 1 Ma Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
 2 "N'ezie, dika Chineke na-adị ndu, onye juru
 ikpere m ikpe ziri ezi,
 Onye puru ime ihe niile, onye mere ka m hu
 ihe ilu nke mkpuruobi.
- 3 Ogologo mgbe m nwere ndu n'ime m,

[†] 26:9 Ọ na-ekpuchi ihu ocheeze nke ọnwá [‡] 26:14 Ihe ndi a bu ọfodu n'ime ihe o na-eme § 26:14 Egbe eluigwe nke ike

- mgbe iku ume Chineke dịkwa n'imi m,
⁴ egbugbere ọnu m agaghị ekwu ihe ọjọọ,
 ire m agakwaghị ekwu okwu aghughọ.
- ⁵ Agaghị m ekwenye na ihe unu kwuru ziri ezi;
 ruo mgbe m ga-anwu, agaghị m agonari
 izuoke m.
- ⁶ Aga m ejigidesi ezi omume m aka ike, agaghị m
 ahapụ ya;
 o nwekwaghị mgbe obi m ga-ata m ụta
 ogologo ụbọchị niile nke ndụ m.
- ⁷ “Ka ndị iro m dirị ka ndị ajọ omume,
 ka ndị na-ebili imegide m dirị ka ndị na-
 emebi iwu.
- ⁸ N’ihi nke a, gini bụ olileanya onye na-amaghị
 Chineke nwere mgbe e bipuru ya,
 mgbe Chineke wepuru ndụ ya?
- ⁹ Chineke ọ na-anụ ikwa akwa ya
 mgbe nsogbu dakwasiri ya?
- ¹⁰ Ọ ga-achota ihe uto n’ime Onye puru ime ihe
 niile?
 Ọ ga-akpoku Chineke mgbe niile?
- ¹¹ “Aga m akuziri unu maka ike nke Chineke;
 agaghị m ezo ihe banyere uto Onye puru ime
 ihe niile.
- ¹² Unu onwe unu ahula ihe ndi a,
 gini mere unu ji ekwu okwu ndi a na-
 enweghi isi?
- ¹³ “Nke a bu oke Chineke na-ekenye ndi ajọ
 omume,

- nke a bukwa ihe nketa nke onye ahụ na-adighi eme ebere na-anata site n'aka Onye puru ime ihe niile.
- 14 N'agbanyeghi onuogugu umu ya, oke ha bu mma agha;
umu ya agaghi enwe ihe oriri ga-ezuru ha.
- 15 Ori na-eefe efe ga-egbu ndi ya foro ndu;
ozo, umu nwanji ha hapuru nwuo agaghi akwa akwa n'ihi ha.
- 16 O buru na o kpakota olaocha dika uzuzu,
ma tukotakwa uwe dika aja uru,
- 17 ihe ndi o kpakotara bu onye ezi omume ga-eyi ha,
ndi aka ha di ocha ga-ekekwa olaocha ya.
- 18 Ulo o wuru di ka ulo nla,
dikwa ka ulo ntu nke onye nche wuru.
- 19 O na-edina ala dika ogaranya ma o gaghi edinakwa dika ogaranya ozo;
mgbe o saghere anya ya abuo, ihe niile efuola.
- 20 Oke egwu na-adakwasị ya dika idee mmiri;
oke ebili mmiri na-ebufu ya n'abalị.
- 21 Ifufe si n'owuwa anyanwu na-ebufu ya, agaghi ahukwa ya anya ozo;
o na-azachapu ya site n'onodu ya.
- 22 O na-atufu ya na-enweghi ebere
mgbe o na-eme ngwangwa igbapu site n'ike ya.
- 23 O na-akukota aka ya n'ikwa emo,
were ima osu wezuga ya n'onodu ya."

28

Nwa mgbe nta: Ebe a na-achota amamihe

- 1 Olulu e si egwuputa ọlaocha di;
ebe a na-anucha ọlaedo dikwa.
- 2 E si n'ime ala eweputa igwe,
olanchara na-agbazeputa site nkume na-
aghọ ọla.
- 3 Mmadu na-eme ka ochichiri nwee ogwugwu;
o na-enyochaputa ihe di ebe di anya,
na-achọ igwe n'ime oke ochichiri.
- 4 O na-egwu olulu n'ebe di anya site n'ebe
mmadu bi,
n'ebe ukwu mmadu na-adighi eru,
n'ebe ahụ di anya site n'ebe mmadu bi ka ha
na-akwufeghari.*
- 5 Ala ahụ e si na ya enweta nri,
aburula ihe e ji oku gbanwee n'okpuru ya.
- 6 Safaia bu nkume di oke onuahia di na nkume
ya;
aja ya nwekwara mkpuru ọlaedo.
- 7 O dighi anu ufe nke na-eri anu maara uzọ ahụ
zoro ezo;
anya agụ nkwo obula ahutubeghi ya.
- 8 Anu ohia di nganga anaghi azonye ukwu n'elu
ya,
odum obula adighi awaghari n'ebe ahụ.
- 9 Ndi mmadu na-eji aka na-etiwasi nkume ahụ
na-enwu oku
mee ka mgborogwu ugwu ahụ puta ihè.
- 10 Ha na-awaputa owa uzọ n'etiti nkume ahụ,
anya ha na-ahukwa akunuba ya niile.

* **28:4** N'oge ochie, o bu n'ochie e ji eriri kegide ka ndi na-egwuputa ihe di iche iche site n'ime ala na-anodu ala. Mgbe a na-adotu ha, ukwu ha adighi eru ala, ha na-akwufegharikwa n'ih i onodu ha.

- 11 Ha na-achọputa isi mmiri niile
ma meekwa ka ihe nzuzo pụta ìhè.
- 12 Ma olee ebe ka a ga-achọta amamihe?
Olee kwa ebe nghọta bi?
- 13 Mmadụ apughị ighọta ọ̀nụahịa ya,
agaghị achọtakwa ya n'ala ndị dị ndụ.
- 14 Ogbu mmiri na-asị, "Ọ dighị n'ime m,"
osimiri na-asị, "Ọ dighị n'aka m."
- 15 A gaghị eji ọ̀laedo a nụchara nke ọma zụta ya,
apughị ịtụ ihe bụ ọ̀nụahịa ya n'ọ̀laocha.
- 16 A gaghị eji ọ̀laedo nke Ọfịa zụta ya,
a gaghị ejikwa nkume dara oke ọ̀nụahịa nke
oniks maọbụ safaiia zụta ya,
- 17 A gaghị eji ọ̀laedo maọbụ kristal tụnnyere ya,
maọbụ iji ejiji ọ̀laedo nweta ya.
- 18 Koral na jaspaa erughị ihe a na-akpotụ aha
n'ebe ọ dị;
ọ̀nụahịa nke amamihe kariri ọtụtụ rubi.
- 19 A gaghị eji ọ̀la topaazi nke Kush tụnnyere ya;
a pughị iji ọ̀laedo a nụchara anụcha zụta
ya.
- 20 Olee ebe amamihe si abịa?
Olee ebe nghọta bi?
- 21 E zoro ya ezo site n'anya ihe niile dị ndụ,
e kpuchikwara ya nye ọ buladi anụ ufe nke
eluigwe.
- 22 Mbibi na ọnwụ na-asị;
"Naanị akụkọ ya ruru anyị ntị."
- 23 Chineke ghọtara ụzọ ya,
naanị ya makwara ebe obibi ya dị.
- 24 N'ìhi na ọ na-ahụ nsọtụ nke ụwa,

- na-ahụkwa ihe niile dị n'okpuru eluigwe.
- ²⁵ Mgbe o hiwere ike nke ikuku,
tụọkwa mmiri n'ihe ọtụtụ,
- ²⁶ mgbe o nyere mmiri ozuzo iwu
meekwa ụzọ nye egbe eluigwe na oke ikuku,
- ²⁷ mgbe ahụ, o lere amamihe anya, nyochasịa ya,
meekwa ka o guzosie ike, ma nwapụtakwa
ya.
- ²⁸ O siri mmadu,
“Itu egwu Onyenwe anyi, nke ahụ bu
amamihe;
ozo, i si n'ihe ozo wezuga onwe bu nghota.”

29

Ngọpụ ikpeazu Job

- ¹ Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
- ² “O gaara adi m noo mma ma a si na m ga-adi
dika m di n'onwa ole na ole gara aga,
dika ubochi ndi ahụ mgbe Chineke na-
elekota m,
- ³ mgbe oriṅa ya na-achakwasị m n'isi
ihè ya ka m ji jee ije n'ochichiri.
- ⁴ Ewoo, otu ihe diiri n'ubochi ihe na-agara m nke
oma,
mgbe mmekorita mu na Chineke mere ka
ulo m buru ebe a goziri agozi,
- ⁵ mgbe Onye puru ime ihe niile nonyeere m
na mgbe umu m nokwa m gburugburu,
- ⁶ mgbe uzọ m juputara na mmiri ara ehi rahuru
arahụ,
mgbe nkume na-awuputara m mmanu oliv
dika mmiri na-asọ asọ.

- 7 “Mgbe m na-apụ n’ọnụ ụzọ ama obodo
were ọnọdụ m n’ama.
- 8 Ụmụ okorobia na-ahụ m wezuga onwe ha,
ndị okenye na-ahụkwa m ma guzo n’ụkwụ
ha;
- 9 ndiisi ọchịchị obodo na-akwụsị ikwu okwu
ma were aka ha kpuchie ọnụ ha;
- 10 olu ndị a na-asọpụrụ na-adakwa jụụ,
ire ha na-araparakwa ha n’akpo ọnụ.
- 11 N’oge ahụ, onye ọbụla nūrụ olu m na-ekwu
ihe dị mma banyere m,
ndị hụkwara m na-agba ama ọma maka m.
- 12 N’ihi na anapụtara m ndị ogbenye na-eti mkpu
enyemaka,
napụtakwa ndị mgbei na-enweghị ndị enye-
maka.
- 13 Onye nọ n’ọnụ ọnwụ gọziri m;
emekwara m ka obi nwanyị di ya nwūrụ bụọ
abụ.
- 14 Ana m eyikwasị ezi omume dika uwe,
ikpe ziri ezi bụ uwe mwuda m na akwa okike
nke isi m.
- 15 Abụ m anya nye onye ìsì,
burukwa ụkwụ nye onye ngwuro.
- 16 Abụ m nna nke onye nọ na mkpa;
burukwa onye gbaliri ihu na ndị ọbia natara
ikpe ziri ezi.
- 17 Etijiri m ikiri eze nke ndị ajọ omume,
si otu a napụta ndị ha na-achọ idogbu.
- 18 “Echere m si, ‘Aga m anwụ n’ulo nke aka m,
na ubochi m ga-abakwa uba dika aja di
n’ala.

- 19 Mgborogwu m ga-eto rida na mmiri,
na igirigi ga-adakwasikwa n'alaka m abali
niile.
- 20 Nsoṣurū m ga-adigide oḥurū n'ime m,
uta m ga-adigidekwa oḥurū n'aka m.'
- 21 "Ụmụ mmadu na-eji oke olileanya na-ege m
ntị,
ha na-ederekwa duu inurū ndumodu m.
- 22 Mgbе m kwusiri okwu, ha anaghi ekwukwa
ozo.
Okwu m na-ada juu na nti ha.
- 23 Ha na-echerekwa m dika e si echere mmiri
ozuzo,
na-anukwa okwu m dika ala si anu mmiri
ozuzo n'okochi.
- 24 Mgbе m miiri ha onu ochi, ha adighi ekwenye
ya;
ihe nke ihu m di oke mkpa nye ha.
- 25 O bu m na-ahoputara ha uzọ, na-anodu dika
onyeisi ha;
ebiri m dika a ga-asị na m bu onye eze n'etiti
ndi agha ya;
na dika onye na-akasi ndi na-eru ujū obi.

30

- 1 "Ma ugbu a, ha na-akwa m emo
bu ndi bu umuntakiri n'ebe m no,
bu ndi nna ha na-etorughi ndi m na-ezipu
ka ha na nkita na-eso aturu m nokota.
- 2 Uru gini ka ike aka ha ga-abara m,
ebe o bu na ha adighikwa ike?
- 3 Ha bu ndi ike gwuru site n'uko na agu,

- ha na-agaghari n'ala kporo nku
na-awagharikwa n'ime ozara n'abali.
- 4 N'ala oha ka ha na-aturi ahija nnu,
mgborogwu osisi brum bukwa nri ha.
- 5 A chupuru ha site n'etiti ndi mmadu ibe ha,
a na-etiso ha mkpu dika ha bu ndi ohi.
- 6 A chupuru ha ka ha gaa biri n'ala iyi mmiri
na-adighi.
Ha bi n'etiti ogba nkume na onu a turu
n'ime ala.
- 7 Ha na-eme uzu n'oha dika umu anumanu,
na-ejikota onwe ha n'ahija toro n'okpuru
osisi.
- 8 Ha bu ndi e ledara anya, ndi na-enweghi aha,
e sitere n'ala ahụ chupu ha.
- 9 "Ma ugbu a, aburula m ihe umu okorobia ji abu
abu ikwa emo;
aburukwala m okwu ha ji anopuru ubochi.
- 10 Abu m ihe iso oyi nye ha, ha adighi abiakwa
m nso;
ha anaghi egbu oge igbu m aso mmiri n'ihu.
- 11 Ma ugbu a, ebe o bu na Chineke atopula eriri
uta m ma kpagbuo m,
o nwekwaghi ihe ha na-adighi eme n'ihu m.
- 12 N'aka nri m mba ndi a na-ebuso m agha.
Ha na-esiri ukwu m onya,
ha na-ewuli mgbidi ha nochibido m.
- 13 Ha na-etiwasi uzọ m,
ha kwadoro mmekpa ahụ m.
'O nweghi onye ga-enyere ya aka,' ka ha na-
ekwu.
- 14 Ha na-abiakwasi m dika ndi sitere ebe e tipuru
mgbidi;

n'etiti mbibi ya ha na-enu onwe ha enute
n'ebe m nọ.

- 15 Oke egwu abiakwasịla m;
ugwu m adịla ka ihe ifufe buuru,
nchekwa m agabigala dika igwe ojii.
- 16 “Ugbu a, ndu m ji nwayoọ nwayoọ na-agabiga;
ubochi ahuhu ejidela m.
- 17 Abali na-esewasi okpukpu m,
ihe mgbu m nke na-ata ata enweghi ezumike.
- 18 N'oke ike ya, Chineke na-adiri m ka uwe;
o na-ekechi m dika olu uwe m.
- 19 O na-atuba m n'ime apiti,
mee ka m ghoọ ntụ na aja.
- 20 “Chineke m, anam etiku gi ma i dighi aza m;
anam eguzo oto, ma naani anya ka i lere m.
- 21 I na-emegide m na-enweghi obi ebere;
i ji aka gi di ike megide m.
- 22 I na-ejide m n'ike welie m elu chuba m n'oke
ifufe,
i na-eme ka m buru onye na-akwufeghari
n'oke ifufe nke mmiri.
- 23 Amara m na i ga-eweda m ruo onwu;
ruo n'ebe e debeere mmadu niile di ndu.
- 24 “N'ezie, o dighi onye na-emegide onye e tidara
n'ala;
mgbe o na-eti mkpu n'onodu nhuju anya ya
na-achọ enyemaka.
- 25 O bu na m akwaghi akwa n'ihhi ndi no na
nsogbu;

- ọ bụ na mmuọ m erughị ụjụ n'ihì ndị
 ogbenye?
 26 Ma mgbe m lere anya ihe ọma, ihe ojọọ bịara;
 mgbe m lere anya ihè, mgbe ahụ ka
 ọchịchiri bịara.
 27 Obi m anaghị ezu ike n'ime m;
 ụbọchi ahụhụ na-ezute m.
 28 Ana m agaghari na-eji nji ma ọ bughị n'ihì oke
 anwụ.
 Eguzola m ọtọ n'ogbakọ ndị mmadu tikuo
 ha ka ha nyere m aka.
 29 Aburula m nwanne nkita ọhia;
 onye ya na ikwighikwighi na-esoghari.
 30 Akpukpo ahụ m na-eji nji na-ekpe iwere;
 anụ ahụ m na-anụ ọkụ dika ihe a kwanyere
 ọkụ.
 31 Uda ụbọ akwara m bụ ụda iru ụjụ;
 ụda oja m bukwa ụda iti mkpu akwa.

31

- 1 “Mụ na anya m gbara ndụ kpebie
 na o nweghi mgbe m ga-ele nwaagboghọ
 ọbula anya n'ihì agụụ ikwa iko.*
 2 N'ihì na, gini bụ oke mmadu ketara n'aka
 Chineke onye bi n'elu;
 gini bukwa ihe nketa ya site n'aka Onye
 puru ime ihe niile nọ n'elu?
 3 Ọ bughị mbibi nye ndị ajọ omume,
 nhuju anya nye ndị na-eme ihe ojọọ?
 4 Ọ bụ na ọ naghị ahụ ụzọ m niile,
 guokwa nzọ ukwu m niile ọnu?

* 31:1 Maọbụ, *anya ojọọ* Mat 5:28

- 5 “Ọ bụrụ na m gara ije n’uzọ ụgha
maọbụ na ụkwụ m mere ngwangwa gbasoro
uzọ aghughọ,
- 6 ka Chineke were ihe otutu ziri ezi tuọ m,
ọ ga-amata na m bụ onye na-enweghị ịta ụta.
- 7 Ọ bụrụ na nzọ ụkwụ m si n’uzọ wezuga onwe
ya,
ọ bụrụ anya m na-edu obi m,
ma ọ bụkwanyụ na aka m abụọ bụ ihe e
merurụ emerụ,
- 8 ọ bụrụ otu a, ka onye ọzọ rie ihe m kuru n’ubi,
ka e hopuchakwa ihe niile m kuru n’ubi.
- 9 “Ọ bụrụ na ọ guọla obi m agụ ijekwuru
nwanyị ọzọ,
maọbụ na m ezoola n’onu ụzọ onye ag-
bataobi m,
- 10 mgbe ahụ, ka nwunye m kwọrọ nwoke ọzọ
nri,
ka ndị ikom ọzọ dinaa ya.
- 11 N’ihi na nke ahụ ga-abụ ihe ihere,
bụrụkwa mmehie kwesiri ka e kpee ya ikpe.
- 12 Ọ bụ ọkụ na-ere ruo n’ebe ịla n’iyi;†
nke puru ihopu ihe owuwe ubi m niile.
- 13 “Ọ bụrụ na m juru ikpe ikpe ziri ezi
nye nwoke maọbụ nwanyị ọbula na-ejere m
ozi
mgbe ha nwere mkpesa megide m,
- 14 gini ka m ga-eme mgbe Chineke bjakwutere
m?
Gini ka m ga-aza ya mgbe ọ juru m ajuju?

† 31:12 Maọbụ, *Mbibi*

- 15 Ọ bụ na ọ bughị onye kpurụ m n'afọ nne m mekwara ha?
 Ọ bughị ya kpurụ anyị abụọ n'afọ nne anyị?
- 16 “Ọ bụrụ na m ajụ inye ndị ogbenye ihe dị ha mkpa,
 ma ọ bụrụkwa na m eme ka anya nwanyị di ya nwurụ dalaa ya n'isi,
- 17 ọ bụrụ na m dobere ihe oriri m maka naanị m,
 ma jụ inye ya ụmụ mgbei;
- 18 ma site n'okorobia m, azulitere m ha dika nna kwesiri,
 ọ bụkwa site na nwantakiri ka m bụ onyendu nye nwanyị di ya nwurụ.
- 19 Ọ bụrụ na ọ dị mgbe m huru onye na-ala n'iyi n'ihì enweghị akwa,
 maọbụ onye nọ n'ụkọ nke na-enweghị uwe,
- 20 ma obi ha agozighi m
 n'ihì iji aji sitere n'ụmụ aturu m mee ka o nwee okpomoku n'ahụ ya.
- 21 Ọ bụrụ na m eweliela aka m megide onye nna ya nwurụ,
 n'ihì na m mara na m nwere nkwuwa okwu n'uloikpe,
- 22 mgbe ahụ, ka aka m si n'ubu m dapụ,
 ka e tijiakwa ogwe aka m site na nkwonkwo ya.
- 23 N'ihì na aturu m egwu mbibi na-esite n'aka Chineke,
 n'ihì egwu ebube ya, enweghị m ike ime ihe ndi a.
- 24 “Ọ bụrụ na ntukwasị obi m di n'olaedo,

- maọbụ na m si ọlaedo a nuchara anucha, 'I
bụ ebe ndabere m.'
- 25 Ọ bụrụ na m nūriri ọnụ n'ih i oke akụ m,
ihe nnweta nke aka m ritere n'uru,
- 26 ọ bụrụ na m legidere anyanwụ anya n'ebube
ya,
maọbụ ọnwa n'ike nchawa ya,
- 27 nke ga-eme ka obi m bụrụ ihe a rafuru na
nzuzo,
maọbụ aka m aburū ihe e weliri ife ha ofufe,
- 28 mgbe ahụ, ihe ndi a ga-abụ mmehie nke a ga-
ekpe ikpe,
n'ih i na m gaara abụ onye na-ekwesighi
ntukwasị obi nye Chineke, Onye bi n'elu.
- 29 "Ọ bụrụ na m nūriri ọnụ n'ih i ọdachi nke
dakwasiri onye iro m
maọbụ chia ọchi n'ih i nsogbu nke dakwasiri
ya,
- 30 ekwebeghi m ka ọnụ m mehie
megide ha site n'ibu ndu ha ọnụ.
- 31 Ọ bụrụ na o nwebeghi oge ndi no n'ezinaulo
m kwuru okwu si.
'Onye ka ọ bu nke na-erijubeghi afọ site
n'ih e oriri Job na-enye?'
- 32 Ma ọ dighi onye ọbia na-anọ ọndu abali
n'ama,
n'ih i ụzọ m na-eghe oghe mgbe ọbula nye
ndi ije.
- 33 Ọ bụrụ na m na-ezo mmehie m dika ndi ọzọ,‡
site n'izobe mmehie m n'ime obi m,
- 34 n'ih i na m turu egwu igwe mmadu,

‡ 31:33 Maọbụ, dika Adam mere

si otu a, tųọ oke egwu n'ihl nleda anya nke
ndi agburu di iche iche,
nke mere ka m gbaa nkiti ghara ipu n'ezi.

- 35 ("O, a si na o nwere onye ga-ege m nti!
Ana m ebinye aka m n'okwu ngopu m, ka
Onye puru ime ihe niile za m,
ka onye na-ebo m ebubo deputa ihe o nwere
megide m n'akwukwo.)
- 36 N'ezie, aga m eyiri ya n'ubu m,
aga m eyinyekwa ya dika okpueze.
- 37 Aga m agukoro ya nzo ukwu m niile,
aga m ejekwuru ya dika okpara eze.)
- 38 "O buru na ala m etie mkpu megide m,
o buru na olulu di na ya ejuputa n'anya
mmiri,
- 39 o buru na m eripia ihe o meputara na-
akwughl ugwo,
maobu mee ka mmuo ndi bi n'ime ya daa
mba,
- 40 ka ogwu puputa n'onodu oka wiiti,
ka ahija na-esi isi ojo puputakwa n'onodu
oka bali."
Okwu Job agwula.

32

Okwu Elihu

¹ Mgbe ahul, ndi ikom ato ndi a kwusiri isa Job
okwu obula ozo n'ihl na o huru onwe ya dika
onye ezi omume.

² Ma oke iwe were Elihu nwa Barakel onye obodo Buz, si n'ikwu Ram megide Job n'ih i na o gur u onwe ya dika onye ezi omume kar ia Chineke.

³ Iwe wekwara ya n'ebe mmadu at o nd i enyi Job n o, n'ih i na o digh i ebe ha hutara Job dika onye uz o ya na-ezigh i ezi, ma ha gara n'ihu ima ya ikpe.

⁴ Ma ruo ug bu a, Elihu agwagh i Job okwu obula n'ih i na nd i oz o bu okenye n'ebe o n o.

⁵ Ma mgbe o hur u na nd i ikom at o nd i a enwegh i okwu oz o ha ga-ekwu, nke a kpasuru ya iwe.

⁶ Ma Elihu nwa Barakel onye obodo Buz zara si:

“Abu m nwantakiri n'onuogugu af o m gbara,
ma unu bu nd i okenye;
o bu nke a mere m ji gbaa nk i ti n'uj o,
hapu igwa unu ihe m maara.

⁷ Echere m n'obi m si, 'Onuogugu af o ga-ekwu okwu;
otutu af o ka o dikwara ikuzi amamihe.'

⁸ Ma o bu mmuo di n'ime mmadu,
nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye nghota.

⁹ O bugh i naani nd i okenye bu nd i mara ihe,
o bukwagh i naani nd i gbara otutu af o bu nd i na-aghota ihe ziri ezi.

¹⁰ “Ya mere m na-as i, Geen u m nt i;
mu onwe m ga-agwa unu ihe m ma.

¹¹ Echeere m oge niile unu na-ekwu okwu,
egere m nt i na ntughari uche unu,

- oge niile unu na-achọputa okwu unu ga-ekwu.
¹² Egere m nnoṣo unu nti,
 ma ọ dighi onye n'ime unu nwerela ike gosi Job
 uzo o si jehie;
 ọ dighi onye n'ime unu zaghachiri iru uka
 ya.
- ¹³ Unu ekwula si, 'Anyi achotala amamihe;
 ka Chineke na-abughị mmadu gosi ya mme-
 hie ya.'
- ¹⁴ Ma Job edozighi okwu ya n'usoro megide m,
 ya mere agaghị m eji iru uka unu zaghachi
 ya.
- ¹⁵ "Ha adaala mba na-enweghi ihe ozo ha ga-
 ekwu;
 ike okwu agwula ha.
- ¹⁶ M ga-echere, ugbu a ha deere duu,
 ugbu a ha guzo ebe ahụ na-enweghi osisa?
- ¹⁷ Mụ onwe m ga-ekwu uche m;
 ihe m maara ka mụ onwe m ga-ekwu,
- ¹⁸ n'ih i na okwu juru m onu,
 ọ bukwa mmuṣo di n'ime m na-akwagide m.
- ¹⁹ N'ime m, adi m ka mmanya na-agbo ufufu a
 kwuchiri na karama,
 dika karama akpukpo ohuru di njikere
 igbawa.
- ²⁰ Aga m ekwuriri okwu ka m si n'uzo di otu a
 chota izuike;
 aga m emeghe egbugbere onu m ma za-
 ghachi.
- ²¹ Agaghị m ekpe mmadu obula ikpe mmegide
 maobu jaa mmadu obula mma n'uzo na-
 ezighi ezi.

- 22 N'ihì na ọ bụrụ na m bụ ọka nwere ire uto
n'ija ihe na-ezighị ezi mma,
Onye kere m ga-ewepụ m n'oge na-adighị
anya.

33

- 1 “Ma ugbu a, Job, gee ntị n'okwu m;
naakwa ntị nke ọma n'ihe niile m ga-ekwu.
- 2 Ejikerela m imeghe ọnụ m ikwu okwu;
okwu m dịkwa n'ọnụ ire m.
- 3 Okwu m sitere n'izi ezi nke obi m;
egbugbere ọnụ m na-ekwu naanị eziokwu
nke m ma.
- 4 Ọ bụ Mmụọ nke Chineke mere m,
nkuume nke Onye pụrụ ime ihe niile na-enye
m ndụ.
- 5 Zaghachi m ma ọ bụrụ na i nwere ike;
jikere onwe gị ka anyị rurịta ụka.
- 6 Mụ onwe m dị ka i si dị n'ihu Chineke;
mụ onwe m bụkwa ihe esitere n'urọ kpuo.
- 7 Egwu m ekwesighị ime ka ị tụtọ oke ụjọ,
ma ọ bụkwanụ ogwe aka m ịdị arọ n'ahụ gị.
- 8 “Ma ị kwuola ya na ntị m,
anurụ m okwu ndị ahụ niile,
- 9 ‘Mụ onwe m dị ọcha n'obi m, o nweghị ihe na-
ezighị ezi m mere;
adi m ọcha na-enweghị mmehie ọbụla.
- 10 Ma Chineke chọtara ezughị oke n'ebe m nọ;
ọ na-ahụta m dika onye iro ya.
- 11 Ọ na-eji mkpọrọ kechie ụkwụ m abụọ;
ọ na-enyochakwa ụzọ m niile.’

- 12 “Ma ana m agwa gi, na nke a i meghi nke oma,
n’ihi na Chineke di elu kariã mmadu.
- 13 Gini mere i ji na-ekpesara ya
na o dighi azaghachi mmadu obula okwu?
- 14 Ma Chineke na-ekwu okwu, ugbu a n’otu uzò,
ugbu a kwa n’uzò ozò,
o bu ezie na mmadu nwere ike ghara ighota
ya.
- 15 Na nrò maobu n’ohu nke abali,
mgbe umu mmadu na-ada n’oke ura,
mgbe ha na-atughari n’elu ihe ndina ha.
- 16 O nwere ike kwunye ha okwu na nti
ma mee ka egwu turo ha site n’otutu ido aka
na nti;
- 17 ka mmadu si n’ajo omume ya chegharia,
ka o si na nganga ya wezuga onwe ya,
- 18 ka o chebe mkpuruobi ya site n’olulu,
chebekwa ndu ya site n’ila n’iyi nke mma
agha.
- 19 “Ozokwa, a na-abara mmadu mba site n’ihe
mgbu nke na-eme ka o dinara n’elu ihe
ndina,
ebe okpukpo niile di ya n’ahu na-anogide
na-egbu ya mgbu.
- 20 Nke na-eme ka ndu ya na-asò ihe oriri oyi,
ozò, mkpuruobi ya na-ajukwa nri dikarisi
uto.
- 21 Anu ahụ ya na-abu ihe na-ala n’iyi,
ma okpukpu ya; nke bu ihe zoro ezo na mbu,
na-aputa ihe ugbu a.
- 22 Mkpuruobi ya na-abiaru ili nso,

- ndụ ha na-anọkwa nso n'aka ndị na-ejere
 ọnwụ ozi.
- 23 Ma a sị na e nwere mmụọ ozi nọ ya n'akụkụ,
 dika onye nkwuchite ọnu, otu onye n'etiti
 puku mmadụ,
 onye ga-agwa mmadụ ihe ziri ezi nye ya,
- 24 ọ na-emere onye ahụ amara, na-asịkwa
 Chineke,
 'Naputa ya, ekwela ka ọ gbadaa n'ime olulu
 ili;
 achotala ihe mgbaputa n'ihi ya.
- 25 Ka ahụ ya nwogharịa dika nke nwantakiri,
 ka a eweghachi ike ya dika ọ dị n'ụbochi
 okorobia ya.'
- 26 Mgbe ahụ, onye ahụ ga-arịọ Chineke arịrịọ ma
 chotakwa ihuoma ya,
 ha ga-ahụ ihu Chineke ma tiekwa mkpu ọnu,
 ọ na-enyeghachi ha ezi ihe n'ihi ezi omume
 ya.
- 27 Mgbe ahụ, ọ na-abiakwute umụ mmadụ sị ha:
 'Emehiere m, mee ihe ziri ezi ka ọ bụrụ ajọ
 omume,
 ma anataghị m ihe kwesiri ibụ ugwo ọrụ m;
- 28 ọ gbaputara mkpuruobi m ka m ghara irida
 n'olulu ili,
 ya mere aga m adi ndụ hukwa ihè nke ndụ.'
- 29 "Ihe ndị a niile ka Chineke na-emere mmadụ
 ugboro abuo, ọbuladi ugboro ato.
- 30 Ka ọ doghachite mkpuruobi ya site n'olulu ili,
 ka ihè nke ndụ si otu a mukwasị ya.
- 31 "Gee ntị, Job, ma nuru okwu m;

dere jii ka m kwuo okwu.

³² O buru na i nwere ihe i choro ikwu, zaghachi m;

kwupu okwu, n'ih i na achoro m igu gi n'onye ezi omume.

³³ Ma o bugh i otu a, gee m nti; dere jii, ka m zi gi amamihe.”

34

¹ Mgbe ah u Elihu siri:

² “Nuru okwu m, unu ndi amamihe; gee m nti unu ndi ikom nwere mmuta.

³ Nti na-anwale okwu dika ire si anu ut o ihe oriri.

⁴ Ka anyi chotara onwe anyi ihe ziri ezi; ka anyi nokota muta ihe di mma.

⁵ “Job na-as i, ‘Abu m onye ezi omume, ma Chineke na-anapu m ikpe ziri ezi.

⁶ O bu eziokwu na aka m di ocha ma a na-ahuta m dika onye ugha;

o bu eziokwu na ikpe amaghi m ma onya na-enweghi ngwota ka ak u ya na-enye m.’

⁷ Olee nwoke dika Job, nke na-anu ikwa emo dika mmiri?

⁸ Ya na ndi na-eme ajo ihe bu enyi, ya na ndi ajo omume na-emekokwa ihe.

⁹ N'ih i na o na-as i, ‘O digh i uru di ya na mmadu na-ach o ime ihe na-at o Chineke ut o.’* ”

* **34:9** Mal 3:14

- 10 “Ya mere, geenụ m ntị, unu ndị ikom nwere nghọta.
 Ya burụ ihe dị anya n’ebe Chineke nọ, bụ ime ajọ omume,
 burukwa ihe dị anya n’ebe Onye puru ime ihe niile nọ, bụ ime ihe na-ezighị ezi.
- 11 Ọ na-akwughachi onye ọbụla dika ihe o mere si dị,
 ọ na-ewetara mmadụ dika omume ya kwe-siri.
- 12 Ọ bụ ihe a na-ekwesighị iche n’uche na Chineke puru ime ihe na-ezighị ezi,
 na Onye puru ime ihe niile ga-ekpe ikpe n’ezighị ezi.
- 13 Onye hoputara ya ichi ụwa?
 Onye mere ya onye nlekota ụwa niile?
- 14 Ọ buru na ọ bụ ebumnuche ya iweghachi mmụọ ya na nkuume ya,
- 15 mmadụ niile ga-alakota n’iyi,
 mmadụ niile ga-alaghachikwa n’aja.
- 16 “Ọ buru na i nwere nghọta, nuru nke a; gee ntị n’okwu m.
- 17 Ọ puru ichi bụ onye ahụ kporo ikpe ziri ezi asi?
 I ga-ama Onye ezi omume na onye di ike ikpe?
- 18 Ọ bughị ya na-agwa ndi eze okwu si, ‘Unu abaghị uru,’
 ma na-agwakwa ndi a mara aha ha si, ‘Unu bu ndi ajo omume.’
- 19 Onye na-adighi ekpe ikpe mmegide† nye umu

† 34:19 Dit 10:17; Rom 2:11

- ndị ikom eze,
 onye na-adighi emenyere ndi ogaranya, ma
 megbuo ndi ogbenye,
 n'ihu na ha niile bu oru aka ya.
- 20 N'otu ntabi anya, ha na-anwu n'ime etiti abali;
 ndi ahụ na-ama jijiji ma gabiga;
 a na-ewezugakwa ndi di ike ma o bughị site
 n'aka mmadu.
- 21 "Anyanya na-elekwasị ụzọ niile nke ụmụ
 mmadu;
 o na-ahụkwa nzọ ụkwụ ha niile.
- 22 O dighi ochichiri di, o dighikwa oke ochichiri
 di,
 ebe ndi na-eme ajo ihe puru izo.
- 23 O dighi mkpa o diiri Chineke iga n'ihu inyocha
 umu mmadu,
 nke mere na ha ga-abia n'ihu ya maka ikpe
 ikpe.
- 24 Na-ajughị ajuju Chineke na-akutu ndi a maara
 aha ha
 ma were ndi ozọ dochie n'onodu ha.
- 25 N'ihu na o na-aguko oru ha niile,
 o na-achupu ha n'abali mee ka ha ghoo ndi
 e gwepiara egwepia.
- 26 N'ebe mmadu niile ga-ahu ha ka o na-ata ha
 ahuhu
 n'ihu ajo omume ha,
- 27 n'ihu na ha sitere n'iso ya wezuga onwe ha,
 ha enweghikwa uche ilebanye anya n'uzo ya
 obula.
- 28 Ha mere ka iti mkpu akwa nke ndi ogbenye
 ruo ya nti,

- nke mere na ọ nụrụ akwa ndị nọ na mkpa.
 29 Ma ọ bụrụ na ọ gba nkịtị, onye ga-ama ya ikpe?
 Ọ bụrụ na ọ zoo ihu ya, onye puru ihu ya?
 Ma ya onwe ya na-achị isi n'ebe mmadu na mba
 nọ,
 30 igbochi nwoke na-adighi atụ egwu
 Chineke ichi obodo,
 ka ọ gharakwa ibu ihe onya nye ndi mmadu.
- 31 “Ọ bụrụ na mmadu a si Chineke,
 ‘Abu m onye ikpe mara ma agaghị m emehie
 kwa ozọ.
- 32 Biko, zi m ihe ndi ahụ m na-apughị‡ ihu;
 ọ bụrụ na m emehiela, agaghị m emekwa ya
 ozọ.’
- 33 Chineke ọ ga-akwughachi gi ugwo oru site na
 mkpebi§ gi
 mgbe i juru icheghari?
 Gi onwe gi ga-ekpebi, ọ bughị mu;
 ya mere gwa m ihe i mara.
- 34 “Ndi ikom ndi nwere nghota na-ekwu si,
 ndi amamihe nuru okwu m na-asị m,
 35 ‘Job na-ekwu okwu dika onye na-amaghị ihe;
 okwu ya di ka nke onye na-enweghi uche.’
- 36 Ọ ga-adi nnoo mma ma a si na a nwaa Job ruo
 nsotu
 maka osisa ya dika nke ajo mmadu!
 37 Ọ na-atukwasị nnupu isi n'elu mmehie ya;
 na-aku aka n'etiti anyi n'uzo ikwa emo,

‡ 34:32 Maobu, *amaghi* § 34:33 Ya bu, nrọputa

ma werekwa okwu nkwulu bara ụba megide Chineke.”

35

- ¹ Mgbe ahụ, Elihu siri:
- ² “Ị na-eche na nke a ziri ezi?
 Ị siri, ‘Na m ziri ezi ọ bughị Chineke.’
- ³ N’agbanyeghi ihe ndi a, i na-ajụ ya si, ‘Uru gini ka ọ baara m,
 gini bu uru m ma ọ buru na emehieghi m?’
- ⁴ “Ọ ga-amasi m izaghachi gi,
 zaghachikwa ndi enyi gi na ha no.
- ⁵ Lelie anya na eluigwe ma hukwa.
 Legide mbara igwe na igwe oji niile, nke di
 anya kariya gi.
- ⁶ Ọ buru na i mehie, olee uzọ nke a si metuta ya?
 Ọ buru na mmehie gi bara ụba, gini ka nke
 a puru ime ya?
- ⁷ Ọ buru na i bu onye ezi omume, gini ka i na-
 enye ya,
 maobu gini ka ọ na-anata site n’aka gi?
- ⁸ Ajọ omume gi na-emetuta naani mmadu dika
 gi,
 ma ezi omume gi na-emetuta naani umu ndi
 mmadu.
- ⁹ “Umu mmadu na-eti mkpu akwa n’ihi iba uba
 nke mmegbu,
 ha na-arịọ arịọ enyemaka site n’aka ndi di
 ike.
- ¹⁰ Ma ọ dighi onye na-asị, ‘Olee ebe Chineke onye
 kere m no,
 onye na-enye abụ n’ime abali,

- 11 onye na-akuziri anyị ihe karịa ka ọ na-akuziri
 ụmụ anụ ọhia nke ụwa,
 onye na-eme ka anyị buru ndị maara ihe
 karịa ụmụ nnunu* nke igwe?’
- 12 O dighi azaghachi mgbe ụmụ mmadu na-eti
 mkpu akwa,
 n’ihi inya isi nke ndi ajo omume.
- 13 N’ezie, Chineke adighi ana nti n’aririo efu ha;
 Onye puru ime ihe niile a dighi elebara ya
 anya.
- 14 Ma ya buruzie nke a i na-ekwu, o ga-esi anaa
 gee nti
 mgbe i na-ekwu na i dighi ahụ ya anya,
 na i burula ikpe gi bia n’ihu ya
 na i ga-anokwa na-eche ya!
- 15 Ozo, n’ihi na iwe ya adighi eweta
 ntaramahuhu,
 n’ihi na o dighi ariba ama ajo omume o
 buladi nke dikarisiri nta.
- 16 Ya mere, Job saghere onu ya kwuo okwu dika
 onye na-amaghi ihe;
 ka onye na-enweghi uche o na-ekwu okwu
 nkwukwasị efu.”

36

- 1 Elihu gara n’ihu si:
 2 “Nyetu m nwa oge nta, ka m gosi gi
 na o ka di otutu ihe e nwere ikwu nyere
 Chineke.
 3 Ana m enweta amamihe m site n’ebe di anya;
 aga m enye Onye kere m ezi omume.
 4 Ya doo gi anya na okwu m abughi okwu ugha;

* 35:11 Maobu, anu ufe

onye zuruoke n'ihe omuma nonyeere gi.

- 5 “Chineke di ike ma o dighi eleda mmadu obula
anya;
o di ike, burukwa onye na-eme ihe obula o
zubere ime.
- 6 O naghị edebe ndi ajo omume ndu,
kama o na-enye ndi a na-akpagbu akpagbu
ihe ruuru ha.
- 7 O dighi ewepu anya ya* n'ebe ndi ezi omume
no,
kama o na-eme ka ha na ndi eze nokwasị
n'ocheeze,
buru ndi e buliri elu ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 Ma o buru na e kechie umu mmadu n'agbu
igwe,
jirikwa agbu nke mkpagbu jidesie ha ike,
- 9 o na-agwa ha ihe ha mere,
na ha sitere na nganga ha mehie.
- 10 O na-eme ka ha naa nti nye ntuziaka,
na-enyekwa ha iwu ka ha chegharia site
n'ajo ihe ha na-eme.
- 11 O buru na ha erube isi, jekwaara ya ozi,
ha ga-abu ndi ga-ebi oge ndu ha foduru
n'akunuba,
biekwa ogologo ndu ha niile n'afọ ojuju.
- 12 Ma o buru na ha egeghi nti,
ha ga-ala n'iyi site na mma agha,
ha ga-anwu na-enweghi omuma ihe.
- 13 “Ndi ajo omume na-ebu iro n'obi ha.

* 36:7 Maobu, *igbakuta azu*

- Ha adighi echeghari kpokuo ya o buladi
mgbe o kere ha agbu.†
- 14 Ha na-anwu n'oge okorobia ha,
n'etiti ndi ikom na-agba akwuna n'ulo arusi
di iche iche.
- 15 Ma ndi na-ahusi anya ka o na-azoputa site
n'ahuhu ha;
na-agwa ha okwu site na mkpagbu ha.
- 16 "O na-achosi ike inaputa gi site n'onu mk-
pagbu,
baa n'ebe sara mbara, ebe mkpagbu na-
adighi,
baa na tebul nke juputara na nri di ezi uto.
- 17 Ma ugbu a, ikpe omuma diiri ndi ajo omume
na-anyigbu gi;
ikpe omuma na ikpe ziri ezi abiakwasila gi.
- 18 Lezie anya ka mmadu obula ghara iji akunuba
rafuo gi;
ekwekwala ka ihe ngari bara uba wezuga gi
n'onodu gi.
- 19 Akunuba gi maobu idi ike gi ha puru inaputa
gi
ka i ghara ino na mkpagbu?
- 20 Anola na-echere ka abali bia,
mgbe a na-adokpuru ndi umu mmadu site
n'ulo ha puo.
- 21 Lezie anya, ka i ghara iche ihu nye ajo ihe,
bu nke o di ka i na-ahoro kariya mkpagbu.
- 22 "E buliela Chineke elu n'ike ya,
onye bu onye ozizi dika ya?

† 36:13 O tara ha ahuhu

- 23 Onye hoṗuṭaara ya ụzọ ọ ga-agbaso,
maoḅu si ya 'I meela ajo ihe'?
- 24 Cheta ka i bulie ọrụ aka ya elu,
bụ nke ụmụ mmadụ torola site n'abụ.
- 25 Mmadụ niile ahụzuola ya;
ụmụ mmadụ nọ n'ebe dị anya na-ele ya
anya.
- 26 Lee, Chineke dị ukwuu, karịa nghoṭa anyị.
Ọnụogugụ afọ ya karịrị mmadụ ichoṗuṭa.
- 27 "Ọ bụ ya na-eme ka ukuru mmiri rigoro n'elu
mgbe anwụ na-acha,
nke a na-aghọ mmiri ozuzo nye iyi niile.
- 28 Igwe ojii na-awụdata mmiri dị n'ime ya
mee ka mmiri ozuzo dị ukwuu zokwasị ụmụ
mmadụ.
- 29 Onye pụrụ ighoṭa ka o si gbasaa igwe ojii,
ka o si ebigbo site n'ebe obibi ya?
- 30 Lee, ọ gbasaala amụma ya gburugburu ya
na-ekpuchi ebe niile dịkarịsiri omimi nke
oke osimiri.
- 31 Nke a bụ ụzọ o si achi mba niile
na-enyejukwa ha nri afọ.
- 32 O ji amụma nke egbe eluigwe kpojuo aka ya,
ma na-enye ya iwu itida ihe oḅula ọ choro.
- 33 Iḁa ụda nke egbe eluigwe na-akowa oḅibia nke
oke ifufe mmiri;
ọ buladi ehi na-eme ka a mara na ọ nọ nso.

37

- 1 "N'ih i nke a, obi m na-ama jijiji,
na-amali elu site n'onoḁu ya.

- 2 Gee ntị! Gee ntị nūrū ụda olu ya,
na ụzū nke si n'ọnū ya apụta.
- 3 Ọ na-atọpụ amụma ya ka ọ na-ejeru n'okpuru
eluiḡwe niile,
ọ na-ezisakwa ya ebe niile ụwa sọturū.
- 4 Nke a gasịa, ihe ọzọ na-eso ya bụ mbigbọ nke
olu ike ya;
ụda olu ya na ada ụda dika egbe eluiḡwe,
mgbe olu ahụ dara dakwasị,
ọ naghị egbochi amụma igbu egbu.
- 5 N'ụzọ dī ebube ka olu Chineke si ada dika egbe
eluiḡwe;
ọ na-eme ọtụtụ ihe ukwuu nke anyị na-
apughị ighota.
- 6 N'ihī na ọ bụ ya na-agwa snoo okwu sị: 'Daa
n'elu ala,'
na-agwakwa mmiri ozuzo okwu sị, 'Zoo
nnukwu mmiri ozuzo.'*
- 7 Ka mmadụ o kere mata akaorū ya;
ọ na-emekwa ka mmadụ ọbụla kwusị
idogbu onwe ya n'orū.
- 8 Ụmụ anumanū bi n'ohia na-agbaba zoo onwe;
ha na-anogide n'ebe obibi ha.
- 9 Oke ifufe na-esite n'ulo ya na-abia,
oyi na-esitekwa n'ikuku na-agbasa agbasa.
- 10 Iku ume Chineke na-emeputa mkpurū mmiri,
ogbu mmiri na-akpukotakwa.
- 11 Ọ na-eme ka igwe ojii juputa na mmiri;
na-eme ka amuma gbuo n'ime igwe ojii.
- 12 Site na ntuziaka ya ka ha na-echigharị onwe
ha gburugburu

* 37:6 Ghọọ oke mmiri ozuzo

imezu ihe ọbụla ọ chọrọ ka ha mee
n'elu ụwa niile.

13 Ọ na-ewebata igwe ojii maka ịta ndị mmadụ
ahụhụ,
na-eweta ya maka ime ka mmiri zokwasị elu
ala igosi ịhụnanya ya.

14 “Job, gee ntị.

Tulee ọrụ ebube niile Chineke na-arụ.

15 Ị maara otu Chineke si achịkọta igwe ojii
na-eme ka amụma gbuo?

16 Ị maara otu Chineke si kwụba igwe ojii na
mbara eluigwe,
nke bụ ọrụ ebube onye ihe ọmụma ya
zuruoke?

17 Gị onye uwe i yi n'ahụ na-ekpo gị ọkụ
mgbe ụwa dere jii n'ihị ifufe na-esite na
ndịda na-abịa,

18 ị puru iso ya tusaa mbara eluigwe
nke dị ike dika enyo bronz a wuru awu?

19 “Gwa anyị ihe anyị ga-azaghachi ya;
ebe ọ bụ na anyị apughị ido okwu anyị
n'usoro n'ihị ọchịchiri nke anyị nọ n'ime
ya.

20 A ga-agwa ya na m nwere okwu?
Ọ dị mmadụ ọbụla ga-achọ ka e loda ya?

21 Ugbu a, ọ dighị mmadụ ọbụla puru ilekwasi
anyanwụ anya
ka ọ na-achake na mbara igwe,
mgbe ifufe ji ngwangwa gabiga mee ka o
nwuo ọcha.

- 22 N'ugwu ka ebube na-enwu dika ọlaedo si apụta;†
 Chineke na-eji ebube di egwu na-abia.
- 23 Onye puru ime ihe niile bu onye anyi na-enweghi ike chota. Ike ya di ukwuu, n'ikpe ikpe ya ziri ezi na ezi omume ya bara uba, o naghị emegbu mmadu.
- 24 Ya mere, umu mmadu na-atu egwu ya, o bu na o nweghi nsopuru nye ndi niile obi ha maara ihe?"‡

38

ONYENWE ANYI ekwuo okwu

- 1 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'oke ifufe gwa Job okwu si:
- 2 "Onye bu onye a nke ji okwu ihe omuma na-adighi na ya
 na-eme ka atumatu m ghara iputa ihè?"
- 3 Ugbu a, jikere onwe gi dika dimkpa n'ihu na enwere m ajuju m ga-aju gi nke m chorọ ka i nye m osisa ha.
- 4 "Ebee ka i no mgbe m toro ntoala uwa?
 Gwa m ma o buru na i ghotara.
- 5 Onye kpebiri ihe uwa ga-aha ka ya? N'ezie i maara,
 onye setiri ihe otutu e ji toyo ya n'elu ya?
- 6 N'elu ginị ka a toro ntoala ya,
 onye doro nkume mbu e ji toyo ntoala ya?
- 7 Mgbe kpakpando nke isi ututu zukoro buo abu,

† 37:22 Maobu, n'ugwu ka o si na-abia ka ebube ọlaedo ‡ 37:24 Ma o dighi agunye ndi niile na-eche na ha maara ihe.

umụ Chineke niile tisikwara mkpu ọ́nụ́ ike?

8 “Onye kara akara nye osimiri iwu ebe ọ́ ga-ejedebe*
 mgbe o nupụtara dika a ga-asị́ na o si
 n’akpanwa pụ́ta,

9 mgbe m yikwasị́rị́ ha igwe ojii dika uwe,
 werekwa ọ́chị́chị́rị́ meere ya akwa okike,

10 mgbe m kpaara ya oke ebe ọ́ ga-akwụ́sị́,
 tinye ibo ọ́nụ́ ụ́zọ́ na mkpọ́rọ́ e ji akpọ́chi ya,

11 mgbe m sị́rị́, ‘Ruo ebe a ka ị́ ga-asọ́rute, ị́ gaghị́
 agabiga ya,

n’ebe a ka a ga-akwụ́sị́ ebili mmiri mpako
 gị́’?

12 “O nweela oge i nyere ụtụtụ́ iwu,
 maọ́bụ́ mee ka chi ọ́bụ́bọ́ maara ọ́nọ́dụ́ ya,

13 ka o jide akụ́kụ́ niile nke ụ́wa aka
 ma site n’ụ́wa yọ́pụ́ ndị́ mmebi iwu?

14 Ụ́wa na-ewere ụ́dị́dị́ ya dika ụ́rọ́ a kakwasị́rị́
 akara;
 ụ́dị́dị́ ya na-egosiputa dika uwe.

15 A na-eme ka ndị́ na-emebi iwu ghara inwe ihè,
 meekwa ka aka e weliri elu bụ́rụ́ nke a
 nyajiri.

16 “I jeruola n’isi iyi mmiri dị́ n’osimiri,
 ka i jegharị́ala n’ebe miri emi nke ogbu
 mmiri?

17 O nweela onye gosiri gị́ ọ́nụ́ ụ́zọ́ ọ́nwụ́?

* 38:8 Abụ́ 33:7; Abụ́ 104:9; Ilu 8:29; Jer 5:22

- Ka i jirila anya gi hu onu uzọ nke onyinyo
onuwu?
- 18 I ghọtara idi ukwu nke uwa na otu o si
gbasapu?
Gwa m, ma o buru na i maara ihe ndi a niile.
- 19 “Olee uzọ e si aga ebe ihè bi?
Olee ebe ochichiri bi?
- 20 I nwere ike iduru ha jee n’ebe ha bi?
I maara uzọ e si eje ebe obibi ha?
- 21 N’ezie i maara, n’ihi na a muola gi tupu e kee
ihe ndi a!
I bikwaala otutu afo.
- 22 “I banyela n’ulo niile ebe a na-achikoba snoo,
ka i hula ulo niile ebe a na-achikoba mkpuru
mmiri igwe,
- 23 nke m chekwara nye oge nsogbu,
n’oge ogu na n’oge agha?
- 24 Kedu uzọ e si ejeru ebe a na-anọ ekesasi
amuma egbe eluigwe,
ebee ka e si ekesasi ifufe owuwa anyanwu
n’elu uwa?
- 25 Onye wara uzọ maka oke mmiri ozuzo,
onye kwa waara amuma na egbe eluigwe
uzọ?
- 26 Si otu a mee ka mmiri zokwasị ebe mmadu
na-ebighi,
ala ozara ebe o dighi onye no n’ime ya,
- 27 ka mmiri ozuzo mee ka ala kporo nkụ nweta
mmiri
iji mee ka ahijia puputa n’ime ya.
- 28 Mmiri ozuzo o nwere nna?

Onye mụrụ igirigi?

29 Site n'akpanwa onye ka mkpụrụ mmiri si apụta?

Onye kwa bụ nne oke oyi nke eluigwe,

30 nke na-eme ka mmiri kpukọtaa diri ike dika nkume,
meekwa ka ihu ogbu mmiri kpukọtara?

31 "Ị pụrụ ikechi agbụ niile nke Pleiades?

Ị pụrụ itopu ihe nkechikota Orion?

32 Ị pụrụ ime ka igwe kpakpando pụta n'oge ha maobu duputa anu ndogbu Bia na umu ya ndi ozo?

33 Ị maara iwu na-achi ihe niile di na mbara eluigwe?

Ị pụrụ inye ha ike ichi uwa?

34 "Ị pụrụ iti mkpu ruo igwe ojii

si otu a mee ka idee mmiri kpuchie gi?

35 Ị pụrụ izipu amuma egbe eluigwe n'uzo ha?

Ha na-asị gi, 'Ebe a ka anyi no'?

36 Onye na-etinye amamihe n'obi mmadu,

maobu na-enye oke okpa nghota?

37 Onye nwere amamihe igu igwe ojii niile di na mbara eluigwe onu?

Onye kwa puru ihulata karama mmiri niile nke eluigwe niile,

38 mgbe aja di n'ala siri ike,

mgbe okpurukpu aja di n'ala na-akpukota n'ahu ibe ha?

39 "O bu gi na-achutara nne odum ihe oriri,

mee ka afu ju umu odum

- 40 mgbe ha makpuuru n'ime oḡba ha,
maoḡu mgbe ha zoro onwe ha na-eche anu
n'ohia?
- 41 Onye na-edoziri uḡoloma ihe oriri ya,
mgbe umu ya na-etiku Chineke mkpu agu,
mgbe ha na-akpaghari na-achọ ihe oriri?

39

- 1 “I maara mgbe ewu ohia bi n'elu ugwu ji amu
nwa?
O nweela mgbe i ji hu nne ele ka o na-
amuputa nwa ya?
- 2 I na-aguko onwa ole afo ime ha na-adu tupu ha
amuḡ nwa ha.
I maara oge ha na-amu umu ha?
- 3 Ha na-amakpuru ala muputa nwa ha.
Ihe mgbu nke omumu nwa ha ebiekwa.
- 4 Umu ha na-eto n'ohia gbasiekwa ike.
Ha na-apu, ha adighi alaghachikwute ha
ozo.
- 5 “Onye na-eme ka inyinya ibu ohia nwere onwe
ya?
Onye na-atopu agbu e kere ya?
- 6 Nke m nyere ala ihe na-adighi ka o buru ebe
obibi ha,
ala nnu ahụ ka o buru ulo ha.
- 7 Uzu di n'obodo adighi emetuta ya,
o naghị anukwa mbigbo nke onye na-achi ya.
- 8 Elu ugwu niile bu ebe ikpa nri ya,
ebe ahụ ka o na-achoputa ahia ndu obula.
- 9 “I nwere ike ime ka atụ jeere gi ozi?

- 1 I nwere ike ime ka ọ nọdu n'abalị n'ụlọ ebe
 ị na-azụ anụ ụlọ gị nri?
- 10 I nwere ike ime ka atụ ruọra gị ọrụ n'ubi gị?
 Ọ ga-akpugharị gị ọgụ ị ji akọ ala?
- 11 I ga-atụkwasi ya obi n'ihị na ike ya hiri nne?
 Ị ga-ahapuru ya ọrụ ndị ahụ siri ike ka ọ ruo?
- 12 I nwere ike itụkwasi ya obi ka o gaa bulatara
 gị ọka
 site n'ebe izocha ọka gị?
- 13 “Enyi nnunụ na-eji ọnụ gbasapụ nku ya,
 ma a pughị iji nku ya tonyere
 nku na abụba nke ụgbala.
- 14 Ọ na-eyi akwa ya n'ala
 ma hapụ ha ka uzuzu kpoo ha ọkụ.
- 15 Ọ naghị emetu ya n'obi na ụkwụ nwere ike
 izopịa ha
 maọbụ na anụ ọhịa nwere ike zorie ha.
- 16 Ọ na-emeso ụmụ ya ihe ike dika a ga-asị na ha
 abughị nke ya,
 ọ dighị emetuta ya na ndogbu n'ọrụ ya
 nwere ike i bu n'efu, ma ọ dighị atụ egwu.
- 17 N'ihị na Chineke ekenyeghị ya amamihe
 maọbụ kenye ya oke na inwe uche.
- 18 Ma ọ na-agbalite ọsọ. Mgbe ọbula ọ gbasara
 nku ya igba ọsọ,
 ọ na-achi inyinya na onye na-agba inyinya
 ọchị.
- 19 “Ọ bụ gị na-enye inyinya ike ya,
 ka ọ bụ gị mere ka aji ogologo ahụ o nwere
 diri n'olu ya?
- 20 Ị na-eme ya ka ọ wugharịa dika igurube,

- were ebube* nke ịmapụ imi ya na-eyinye ihe oke egwu?
- 21 Ọ na-azọ ụkwụ gam gam n’ala, ọ na-anụrị ọñụ n’ihi ike ya,
 ọ na-apụ izute agha na-atughị egwu.
- 22 Ọ na-achị ihe egwu ọchị, ụjọ ọbụla anaghị atụ ya;
 ọ naghị esi na mma agha wezuga onwe ya.
- 23 Akpa àkụ na-ayoghari n’akụkụ ya,
 ya na ụbe na arụa na-egbu maramara.
- 24 Mgbe ụzụ agha bara ya n’isi, ọ na-eripịa ala.
 Mgbe ọ nūrụ ụda opi ike, ọ naghị eguzo otu ebe.
- 25 Mgbe ụzụ agha bara ya n’isi, ọ na-eti mkpu sị,
 ‘Ahaa!’
 Site n’ebe dị anya ka ọ na-anụ isisi agha.
 Ọ na-anụrikwa ọñụ maka iti mkpu nke ndị ọchịagha n’oge agha.
- 26 “Ọ bụ site n’amamihe gị ka egbe ji efego n’elu,
 gbasaakwa nku ya gaa n’ebe ndịda?”
- 27 Ọ bụ gị nyere ugo iwu ifeli elu
 ma wuo akwụ ya n’ebe dị elu?
- 28 N’elu nkume dị elu ka ọ na-ebi nọkwa ọñọdu abalị;
 ọwara nkume dị elu bụ ebe e wusiri ike ya.
- 29 Ọ bụ site n’ebe ahụ
 ka ọ na-esi enyochaputa ihe ọ ga-eburu.
- 30 Ụmụ ya na-amịchakwa ọbara,
 n’ihi na ebe ọ na-aga bụ ebe ọbụla ọ ga-ahụ
 ihe e gburu egbu.”

* 39:20 Maọbụ, *nganga*

40

- 1 ONYENWE ANYỊ zara Job si:
- 2 “Onye ahụ na-aruso Onye puru ime ihe niile
 uka o puru ido ya aka na nti?
 Ka onye ahụ na-ebo Chineke ebubo zaghachi
 ya.”
- 3 Mgbe ahụ, Job zaghachiri ONYENWE ANYỊ si:
- 4 “Abụ m onye na-erughi eru. Oleekwanu ka m
 ga-esi zaghachi gi?
 Eji m aka m kpuchie onu m.
- 5 Ekwuola m mbu, ma enweghi m osisa ozo
 kwuokwa ugboro abuo, ma agaghi m ek-
 wukwa ozo.”
- 6 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sitere n’oke ifufe
 gwa Job okwu si:
- 7 “Kwadoo onwe gi dika dimkpa;
 enwere m ajuju m ga-aju gi,
 achokwara m ka i nye m osisa.
- 8 “I ga-aga n’ihu ikwujo ikpe ziri ezi m?
 I ga-aga n’ihu maa m ikpe ka i si otu a buru
 onye ikpe gaara?
- 9 Ogwe aka gi o di ike dika nke Chineke?
 Olu gi o puru ida uda dika nke ya?
- 10 Were ebube na idi ukwu choo onwe gi mma,
 yikwasikwa onwe gi nsopuru na ugwu dika
 uwe.
- 11 Wusa iwe gi di oku n’ebe ndi mpako niile no,
 weda ha n’ala,
- 12 lekwasikwa ndi mpako niile anya mee ha ihe
 ihere,
 ma tiriekwa ndi na-emebi iwu ebe ha guzo.
- 13 Likota ha niile n’otu n’aja,

kpuchie ihu ha niile n'ala ili.

- 14 Mgbe ahụ, mụ onwe m ga-ekwenyere gị,
na aka nri nwere ike ịzọpụta gị.
- 15 “Lee enyi mmiri anya,
bụ nke m kere dika m si kee gị,
ma ihe ọ na-eri bụ ahịhịa dika ehi.
- 16 Lee ike dị n'ukwu ya,
leekwa ike dị n'ime afo ya.
- 17 Odudu ya ka ọ na-efeghari dika osisi sida;
akwara di ya n'ahụ ka e jikọtara nke oma.
- 18 Okpukpu ya niile dika ogidi bronz nwere umi,
okpukpu ukwu na aka ya dika okporo igwe.
- 19 Ya onwe ya bụ otu n'ime oru aka mbu nke
Chineke,
ma naani onye kere ya nwere ike iji mma
agha bia ya nso.
- 20 Ugwu na-enye ya ihe ọ na-eri.
N'ebe ahụ kwa ka umu anu ohia ndi ozọ na-
anọ egwuri egwu.
- 21 O na-edina n'okpuru ahịhịa na-eto n'akuku
mmiri,
zookwa onwe ya n'etiti ahịhịa riidi n'apiti.
- 22 Ahịhịa lotus na-eji ndo ya kpuchie ya,
osisi popla nke di n'akuku mmiri gbara ya
gburugburu.
- 23 O buladi mgbe ebili mmiri na-ama, ọ dighi atu
egwu;
ọ na-anọ nwayọọ, n'agbanyeghi na mmiri
Jordan na-asoputa na-asuju ya n'onu.
- 24 Onye puru ijide ya mgbe ọ na-ele anya,
maobu were onya jide ya mapuo ya imi?

41

- 1 “Ị pụrụ iji nko azụ jide Leviatan
maọbụ jiri ụdọ kegide ire ya bịada ya?
- 2 Ị pụrụ ikenye eriri n’imi ya
maọbụ were ngu igwe mapuo agba ya?
- 3 Ọ ga-ariọ gị aririọ ka i meere ya ebere?
Ọ ga-eji olu dị nro gwa gị okwu?
- 4 Ọ ga-ekwe ka gị na ya baa n’ogbugba ndụ
ka i were ya dika ohu gị ogologo ndụ ya
niile?
- 5 Ị ga-eji ya gwurie egwu dika nnụnụ?
Maọbụ kee ya eriri nye ya ụmụ agboghọ nọ
n’ụlọ gị?
- 6 Ndị ahịa ha ga-eji ya zọ ahịa?
Ha ga-eke ya n’etiti ndị mgbereahịa?
- 7 Ị pụrụ iji igwe nko mejuo akpukpọ ahụ ya
maọbụ iji ụbe ndị ọkụ azụ dupuo isi ya?
- 8 Ọ bụrụ na ị tụtwasị ya aka,
ị gaghị echefu ọgụ ọ ga-aluso gị. Ị gakwaghị
anwa ya ọzọ.
- 9 Ọ bụ ime ihe nzuzu bụ mmadụ igbalị ijide ya.
Naanị ilekwasị ya anya na-eyi egwu.
- 10 N’ihi nke a, o nweghị onye nwere obi ike
ikpasu ya iwe.
Ọ bụ onye pụrụ iguzogide m?
- 11 Olee onye m ji ụgwọ nke m na-aghaghị ikwu?
Ihe niile dị n’okpuru eluigwe bụ nke m.
- 12 “Agaghị m akwusị ikwu ihe banyere ụkwụ na
aka Leviatan,
na ike ya, na ụdịdị ya mara mma.
- 13 Onye nwere ike ikpughepụ ihe e ji kpuchie ya
ahụ?

- Onye nwekwara ike ibanye n'agba ya
apịajiri okpukpu abụọ?
- 14 Onye pụrụ imeghe ụzọ nke ọnụ ya,
nke eze dị oke egwu gbara gburugburu?
- 15 Azụ ya nwere ọta* ndị e doro n'usoro
nke e mechisiri ike ka ha rapara n'ahụ ibe
ha,
- 16 nke ọbula dị ibe ya nso,
na ikuku enweghi ike gafee n'etiti ha.
- 17 E jikọtara ha ọnụ nke ọma,
ha na-ejisi onwe ha ike, enweghi ike ikewa
ha.
- 18 Ìhè na-enwuputa mgbe ọbula o zere uzere;
anya ya abụọ na-achakwa dika anwụ ụtutu.
- 19 Ire ọkụ na-asoputa site n'ọnụ ya,
icheku ọkụ na-ekeputakwa n'ọnụ ya.
- 20 Anwuru ọkụ na-esi n'imi ya na-aputa,
dika ukuru ọkụ nke na-esi n'ime mmiri na-
agbọ n'elu osisi achara.†
- 21 Ume ọ na-ekuputa na-afunwu ọkụ icheku.
Ire ọkụ na-esitekwa n'ọnụ ya na-amapu dika
àkụ.
- 22 Ike nwere ọnọdu n'olu ya,
obi ilọ mmiri na-aga ya n'ihu.
- 23 Akpukpo anụ ahụ ya bụ ihe jikọtara ọnụ nke
ọma,
ha siri ike na-apughị inughari ha.
- 24 Obi ya dị ike dika nkume,
dika nkume e ji akwọ ihe.
- 25 Mgbe o bilitere ọtọ, ndị dike na-atụ oke ụjọ;
ha na-alaghachi azụ n'ihì mmaghari ya.

* 41:15 Mpako ya bụ ọta azụ ya † 41:20 Lit. Riidi

- 26 O nweghi mma agha obula puru igbochi ya,
o nwekwaghi ube igwe, maobu akụ maobu
ihe obula a piri onu ya api nke puru
igbochi ya.
- 27 N'ebe o no, igwe di ka ahijia;
bronz dikwa ka osisi rere ure n'ebe o no.
- 28 Akụ adighi eme ka o gbalaga,
itu ya nkume di ka itu ya igbugbo oka.
- 29 Mkpoto osisi na-adi ya ka ahijia oka,
o na-achi ochi na mkpotu arua na-eme.
- 30 Okpuru afo ya di ka ejuju di nko,
nke na-ahapu uzọ n'apiti dika igwe eji
azocha mkpuru oka site n'ogbe ya.
- 31 O na-eme mmiri di ogbu ka o gboọ dika ite;
o na-akpaghari oke osimiri ka o di ka
mmanu otite di n'ite.
- 32 O na-ahapu ufufu n'azu mgbe o na-aga;
mmadu ga-eche na o osimiri nwere isi awo.
- 33 O nweghi ihe ozọ di n'awa yiri ya,
o nweghi ihe na-emenye ya ujo.
- 34 O na-eleda ndi mpako niile anya.
O bukwa eze n'ebe ndi na-anya isi no."

42

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara ONYENWE ANYI si:
- 2 "Amara m na i puru ime ihe niile;
o dighi atumatu gi nke a puru ikposa.
- 3 I juru si, 'Onye bu onye nke a ji okwu
ihe omuma na-adighi na ya na-eme ka
atumatu m ghara iputa ihe?'

N'ezie, ekwuru m banyere ihe ndị m na-
aghotaghị,
ihe ndị dị oke ebube karịa m ìmata.

⁴ “Ị siri, ‘Gee ntị ugbo a, aga m ekwu okwu;
m ga-ajụ gị ajuju,
gị onwe gị ga-azakwa m.’

⁵ Ntị m nuru ihe banyere gị
ma ugbo a, ejirila m anya abụọ hụ gị.

⁶ Ya mere, ana m akpọ onwe m asị,
na echegharikwa n’ime ntụ na uzuzu.”

Okwu mmechi

⁷ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwasiri Job okwu, ọ tughariri gwa Elifaz onye Teman okwu si ya, “Ana m ewesa gị na ndị enyi gị abụọ iwe, n’ihi na ihe unu kwuru banyere m ezighi ezi dika nke ohu m Job kwuru.

⁸ Ugbo a, werenu oke ehi asaa na ebule asaa, jekwuru ohu m bu Job ka o jiri ha churo unu aja nsure oku, ohu m bu Job ga-ekpekwarara unu ekpere. Aga m anabatakwa ekpere o ga-ekpe n’ihi unu. Agaghị m alakwa unu n’iyi n’ihi okwu nzuzu unu. Unu ekwughị ihe ziri ezi banyere m dika ohu m Job si kwuo.”

⁹ Ya mere, Elifaz onye Teman, na Bildad, onye Shu, na Zofa, onye Naaman mere dika ONYENWE ANYỊ si nye ha n’iwu. ONYENWE ANYỊ nabatakwarara ekpere nke Job kpere n’ihi ndị enyi ya.

¹⁰ Mgbe Job kpesiri ekpere maka ndị enyi ya, ONYENWE ANYỊ mekwara ka ọ baa uba ozo. O nyekwarara ya okpukpo abụọ nke ihe niile o nwere na mbu.

¹¹ Mgbe ahụ, ụmụ́nne ya ndị́ ikom na ụmụ́nne ya ndị́ inyom, na ndị́ enyi ya niile b́jara soro ya rie oriri n'ụ́lọ́ ya, na-akasị́ ya obi n'íhi iru ụ́jụ́ ya niile. Ha kasị́kwara ya obi n'íhi ọ́nwụ́nwa niile ONYENWE ANYỊ́ mere ka ọ́ b́iakwasị́ ya. Ha niile n'otu n'otu nyere ya onyinye ọ́laọ́cha na mgbaaka ọ́laedo.

¹² Mgbe ahụ́, ONYENWE ANYỊ́ gọ́ziri Job n'oge ikpeazụ́ nke ndụ́ ya karị́a ka o si gọ́zie ya na mbụ́. Job nwere puku aturụ́ iri na anọ́ na puku ị́nyinya kamel isii na puku ehi abụ́ọ́ na otu puku ị́nyinya ibu.

¹³ Chineke mekwara ka ọ́ mụ́ta ụ́mụ́ ndị́ ikom asaa, na ụ́mụ́ ndị́ inyom atọ́ ọ́zọ́.

¹⁴ Ndị́ a bụ́ aha ụ́mụ́ ya ndị́ inyom: nke mbụ́ bụ́ Jimaima, nke abụ́ọ́ bụ́ Kezaya, ebe nke atọ́ bụ́ Kerin-Hapuk.

¹⁵ N'ala ahụ́ niile, o nweghị́ ụ́mụ́ agbọ́ghọ́ mara mma d́ika ụ́mụ́ ndị́ inyom Job ndị́ a. Job mekwara ka ha b́urụ́ ndị́ ga-eso ụ́mụ́ ya ndị́ ikom keta oke n'íhe niile o nwere.

¹⁶ Job nọ́gidekwara ndụ́ narí afọ́ na iri afọ́ anọ́ ọ́zọ́. Ọ́ hụ́rụ́ ụ́mụ́ ya, na ụ́mụ́ ha ruo ọ́gbọ́ nke anọ́.

¹⁷ Job nwurụ́ mgbe o mere ezigbo agadi, ụ́bọ́chị́ ndụ́ ya jukwara ya afọ́.

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye ọḅuḅa igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ
onye ọḅuḅa igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye ọḅuḅa igu

Ndḅ Biblica, Inc. degħarḅrḅ ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ḅḅo ọḅuḅ a, nke edebanyere dḅka iwu si kwado n'ḅḅo ọḅuḅ dḅ n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azḅm aḅḅa ndḅ Biblica, Inc. Ọ ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78